

DEMOKRAT

SEROKÊ KOMARA KURD A MAHABADÊ,
QADÎ MIHEMED
DI TEKOŞÎNA GELE KURD A RIYA
SERXWEBÛNÊ DE DIJÎ!

DEMOKRAT

Kovara sîyasî û çandî

Hejmar : 2 Sibat 1989

Xwedî : W. Demokrat
Goran CIZÎRÎ

Berpirsiyar : D. JÊLÎ

Teknik : Loran CENGÎN

Navnîşan

DEMOKRAT
c / o Eliak
Nybykroken : 19
163 70 Spanga / Stockholm
SWEDEN

DEMOKRAT

Aylık siyasi ve kültürel dergi

Sayı : 2 Şubat 1989

Sahibi : W. Demokrat
Goran CIZÎRÎ

Sorumlu : D. JÊLÎ

Teknik : Loran CENGÎN

Adres :

DEMOKRAT :

c / o Eliak
Nybykroken : 19
163 70 Spanga / Stockholm
SWEDEN

JI XWENDEVANAN RE

Hejmara " Demokrat " ya duwemîn jî derket. Bêguman, di hejmara yekemîn de ji alî teknîkî de hin kêmasiyên me çêbûn. Wek redaksiyon me hin ji kêmasiyên xwe dîtîn û me hewl da ku nema wan dubare bikin yan jî wan kêmtir bikin. Di vir de, xwendevanên " Demokrat " divê destên xweyên alîkariyê dirêjî me bikin û di warê kêmasiyan de, bi pêşneyarên xwe bala me bikşînin.

Ev hejmara " Demokrat ", bi sernivîsa D. JÊLÎ, ya bi navê " Grêkên yekîtiyê " dest pê dîke. Bi nivîsandina " Riya serketinê " nivîsar berdewam dîkin. Loran CENGÎN bi nivîsandina " Anatomiya Kampan " kovarê dixemilîne. Piştî wê, H. AMEDÎ bi nivîsandina xwe ya ciwan, Komara Mahabadê tîne ber çav. Piştî nivîsarên " Dinya û Kurd, nûçe û namên xwendevanan ", dor tê nivîsandinên Kurdî.

Di beşê Kurdî de, Brîndar, bi navê " Neslê windabûyî " li ser pîrsa zimanê neslê nûhatî radiweste. Dûvre, Asker GOYÎ, li ser çanda Kurdî disekine û Mîrê Botan tîne ziman. Ferhat GUNDÎ, bi helbesta xwe ya bi navê " Ez Kurdistan im " şiklê kovarê ciwantir dîke.

Di xweşiyê de bimînin.

OKUYUCULARA

" Demokrat " ikinci sayısı elinizde. Şüphesizdir ki birinci sayıdaki teknik hata ve yanlışlıklar, özellikle Redaksiyon çalışanlarının dikkatini çekti. Bu hataların eksiltilip azaltılması için, çaba harcadık, ve hatalardan tümüyle arınmak en büyük hedefimizdir. Yine de, bizim için belirleyici olacak olan, okurların öneri ve eleştirileri olacaktır.

" Demokrat " ın bu sayısı, D. JÊLÎ nin " birliğin düğünleri " baş yazısıyla başlıyor. " Zafere giden yol " Kurdistan Ulusal Kurtuluş Hareketinin bazı sorunlarını dile getiriyor. Loran CENGÎN, " Kampların anatomisi " yazısıyla dikkatleri yine Güney Kurdistanlı mültecilerin üzerine çekiyor. Mahabad ın 43. kuruluş yıldönümü, H. AMEDÎ tarafından bir araştırma niteliğinde sunuluyor. " Dünya ve Kürtler ", " Okuyucu mektupları " ve " Haberler " den sonra, Kürtçe yazılarla devam ediyor dergimiz.

Brîndar, " Kaybolan nesil " ile başlıyor ve yeni neslin Kürt dili üzerinde duruyor. Asker GOYÎ ve Ferhat GUNDÎ, yazı ve şiirleriyle tamamlıyorlar Demokrat'ı.

Yine birlikte olmak umuduyla.

DEMOKRAT

GRÊKÊN YEKÎTIYÊ

Gelek caran tê muneqeşekirin: " Ji bo çi Tevgera Rizgarîxwaza Kurdî di navbera xwe de yekîtiyekê çênake?". " Gelo ji bo çi hêzên Kurdistanê nagihên hev?". U bi vî awayî pirsar yekîtiya Partî û rêxistinên Kurdistanê hertim di rojevê de ye. Li aliyê din jî, pirê caran pirsar yekîtiya Tevgera Rizgarîxwaza Kurdî di nav dostên Kurdan de û herweha di nav Kurdên welatparêz de, ku ne bi tu rêxistinan ve girêdayîne, jî tê xeberdan.

Bêguman, ew kesên ku li ser pirsar yekîtiyê dixivin baş zanin ku di navbera hêzên Kurdî de çêbûna yekîtiyê pêwist e. Hemû Partî û rêxistinên Kurdî jî gelek caran di weşanên xwe de li ser girîngî û pêwistiya yekîtiyê disekin. Ji bo vê çendê tê pirsîn: " Madem herkes vê yekîtiyê dixwaze, ji bo çi ew çênabe?". Bêguman, di çênebûna yekîtiyek bi bingeh de gelek sedem hene, ku heya niha di pêşiya yekîtiyek rastîn de bûne asteng. Emê di vê Kurtenivîsa xwe de hinekî li ser van sedeman bisekin. Emê berê li ser yekîtiya hêzên bakurî Kurdistanê rawestin.

Ji sala 1979 an û heya niha, di navbera hinek Partî û rêxistinên bakurî Kurdistanê de bi gelek cûran yekîti çêbûn. Lê wek tê zanîn emrê(temenê) wan yekîtiyan pir kin ajot, têk çûn. Di her têkçûnê de, her hêzekê xwes ku sûc têxe stuyê hêza din. Gelek caran hinde hevkarî çêbûn, lê jiyana wan jî kin ajot û ew jî mîna wan yekîtiyên din bi ser neketin. Bi vî awayî tucaran yekîtiyek li gor daxwaza milletê Kurd pêk nehat. Bêguman, di riya yekîtiyek wilo de, (yekîtiyek ku bersiva daxwazên milletê Kurd bide) gelek asteng hene. Lê ger Partî û rêxistinên Kurdî bi bîrûbawerî bixwazin yekîtiyekê çêkin, wê gavê wê astengên berbiçav ji holê rabin û wê çêkirina yekîtiyê hêsantir bibe. Lê mixabin, heya îro,piraniya Partî û rêxistinên Kurdî naxwazin ji dil berê xwe bidin pêkanîna yekîtiyek bi rêk û pêk.

Çend sedemên pêkneanîna yekîtiyê ev in:

- 1- Çaxa pirsar yekîtiyê bi cûreyekî tê holê, hinek hêz di cî de fêda xwe ya rêxistinî difikirin û li gor wê biryara xwe didin.
- 2- Hinek din , ji bo çareserkirina grêkên xwe yê hundurî dixwazin di nav yekîtiyan de cî bigrin.
- 3- Hinek jî dixwazin tenê navê wan jî têkeve nava wan yekîtiyan da ku millet wan binase. Yanî dixwazin "navê wan jî di nav navan" de be.

Bi kurtî, ji ber, ku her hêzekê ji dil bîr û baweriya xwe bi pêwistbûna yekîtiyê neaniye, li vajayî wê, ji ber ku ew ji bo daxwaz û armanca hêza xwe dikeve nava wan yekîtiyan û herweha gava di nava vê yekîtiyê de digihên armanca û daxwazên xwe yê şexsî, êdî ji bo wan tu mana vê yekîtiyê namîne. Ji bo vê çendê jî ew yekîti têk diçin. Bi awayekî din, ew ne ji bo yekîtiyê, lê bi taybetî ji bo pêkanîna fêda hêza xwe ya şexsî li ser masa yekîtiyê rûdin. Ev hemû, dibin sedemên ku yekîtiyên ji dil pêk neyên. Lê sedema herî mezin û girîngtirîn tunebûna serxwebûna siyasî ya gelek Partî û rêxistinên Kurdistanê ye. Ji ber ku mafê biryardayîna doza xwe ne di destên wan deye. Hertim hinek kesên din ji bo pirsar Kurdî biryarê didin û dixwazin ev biryarên biyanî bi riya wan bî holê. Ev ne li gor daxwaza gelê Kurd e, ji ber ku ew biryar ji alî Partî û rêxistinên Kurdî de nayên dayîn. Li eksê wê ew biryarên "derveyî" ne, ku dixwazin bi riya Partî û hêzên Kurdî li ser gelê Kurd bî qebûl kirin. Ji ber vê çendê, serxwebûna siyasî ya Partî yan jî rêxistînek Kurdistanê pir girîng e.

Ji ber vê yekê, çaxa ku em dest bi çêkirina hevkarî, yekîti yan jî eniyek Kurdistanê bikin, berî her tiştî divê em ji serxwebûna xwe ya siyasiya rêxistinî bawer bin. Divê armanca wan yekîti yan hevkarîyan, ji bo bihêzkirina tekoşîna rizgariya netewa Kurd be. Divê em menfeetên şoreşa Kurdistanê, di ser hemû menfeetên şexsî yê Partî û rêxistinên xwe re bigrin. Ji ber ku ji bo hêzek Kurdistanê, ji menfeeta xelaskirina Kurdistanê mezintir tu menfeet nîne.

Ger em carek din bi kurtî van gotinan bêjin: Pêwist e her yekîti li ser axa Kurdistanê çêbibe. Hêzên ku beşdarî van yekîtiyan bibin, pêwiste xwedî serxwebûna xweya siyasî bin, da ku biryarên li gor daxwaz û armanca serxwebûna Kurdistanê bidin. Bi vî awayî wê astengên herî mezin ji pêşiya pêkanîna yekîtiyê rabin.

D. JÊLÎ

ZAFERE GİDEN YOL

Tüm tarih boyunca, toplumların her sürecinin, sosyo-ekonomik koşullarının olgunlaşma döneminde, toplumsal dönüşümlerin gerçekleştiği bilinmektedir. İlkel-kominal toplumdaki, sosyalist topluma kadar olan tüm toplumsal süreçlerde görüldüğü gibi toplumsal değişimler büyük patlamalar sonucu gerçekleşti. Yaşanan her toplumsal dönüşüm, bir sonraki topluma miras olarak kaldı. Çağın gerisinde kalan sosyo-ekonomik yapılar, mevcut gelişmelerin gerisinde seyreden, çağdaş ve geleceğe yönelik yapılar, çağın gelişimine damgalarını vurmuşlardır. Şöyle ki; fodal toplum, kapitalist topluma, buda sosyalist topluma göre çağın gerisinde yorumlamak gerekir.

Kürdistan, bu tanımlamada sömürge statüsü ve gelişimi engellenen sosyo-ekonomik yapısı gereği çağın gerisinde bırakılmıştır. Çağları yönlendiren, biçimlendiren güç ise, bilindiği gibi insan malzemesidir. İnsan ilişkileri de, çağlara göre biçimlenir. Her çağın, sosyo-ekonomik yapısına, uygun insan modeli şekillenir. Çağın yaşanan, her sürecinde ise, "ezen-ezilen", "sömüren-sömürülen" deyimlerinin yandaşları, kendi çıkar ilişkileri doğrultusunda savaşlarını sürdürmektedirler. Ezenler ve sömürenler düzenlerini koruma savaşı verirken, ezilenler ve sömürülenler, kendileri için yeni bir sosyo-ekonomik yapıya, ulaşmak için savaşır. Genel anlamda, toplumların çağdaş yaşam biçimini kavramak ve yorumlamak böyledir.

Dünyada, toplumların gelişimi, ayrı ayrı gelişme süreçleri izleyebilmiştir. Dünya halklarının, bir kesimi çağdaş yaşam içindeyken, bir başka kesimi çağın gerisinde seyretilmektedir. Altını çizerek, belirtmek gerekir ki; çağın gerisinde kalan toplumlar, çağdaş toplumların, kısaca ezenler ve sömürenlerin amansız baskı ve talanları nedeniyle, çağın gerisinde kalmışlardır. Özellikle günümüz koşullarında, toplumların gelişim süreci, ele alındığında, iç dina-

mizm kadar dış dinamizmin de önemli bir faktör olduğu görülecektir. Bu nedenle de, toplumsal dönüşümler, her toplumun özgül iç ve dış dinamiklerinin koşullarına göre biçimlenmiştir. Toplumların her gelişim süreci, bir önceki dönem için yaşanan tarihi geçmişi, bir sonra ki, dönem için miras olur. Bu süreç sosyo-ekonomik yapının bir bütünlüğüdür. Bu bütünsellik içinde sürekli yeniliklerin savaşı verilir.

Kürtler de, tarihleri boyunca, yaşadıkları toplumsal sürecin, tüm halklarında, sosyo-ekonomik yapılarına uygun, toplumsal direnişler örgütlenmişlerdir. Bu gün de, içinde buldukları sömürge yapıyı, sona erdirmek, çağdaş bir yaşama kavuşmak için örgütlü savaşımını sürdürmektedirler. Ancak Kürt halkı, günümüz koşullarında, çok zorlu savaşlar vermesine rağmen; ülkesinin bölgedeki konumu ve bu konumun dünya güçler dengesindeki, önemi gereği iç dinamizmi, dış güçlerce, sürekli bir şekilde engellenmiş olarak, amacına henüz ulaşamamış ve bundan hareketle de, çağ dışı yaşamını sürdürmeye adeta zorlanmıştır. Kaçınılmaz olarak ta, dünya da "ezen-ezilen", "sömüren-sömürülen" kavgasına katılarak, toplumsal yaşamlarını, çözüme ulaştırmayı amaçlamaktadırlar.

Sömürgeci devletlerin çok yönlü baskısıyla, Kürtlerin yaşadıkları bölge, stratejik konumu, topraklarının verimliliği, yeraltı ve yerüstü kaynaklarının zenginliği nedeniyle, sürekli sömürü alanı oldu. Zenginlik kaynaklarının talanına karşı, ulusal değerlerin imha politikasına karşı, hunharca sürdürülen kitle katliamlarına karşı, en doğal insani hakları; yani ülkelerini ve insanlarını koruyabilmek, savunabilmek istemleriyle sürekli savaşır. Zaman, zaman güçlü örgütlü yapılarla, varlık olabilmek, halkın umudu olabilmek, fırsatlarına kavuşabildilerse de, iç ve dış faktörlerin olumsuz dürtüleri bölünmelere neden olduğu gibi örgütlü yaşama koşullarını yitirme gibi olumsuz dönemlerde yaşandı. Bu olumsuzluklar, doğal olarak Kürt ulusunun, günümüzde dünyadaki sistemlerin, bölgedeki çıkar ilişkileri nedeniyle, hala dört devletin suni sınırları içinde, sömürge yaşamını dünden daha acı, daha bir zor sürdürmesine neden olmaktadır. Ki, sömürgeci çağı, miyadını onlarca yıl önce doldurmasına rağmen...

Halkımız, yerleşik toprakları üzerinde, özgürlüğe susamış, yarınının hiç bir garantisi olmayan, sömürgeci devletlerin zora dayalı sürgünleriyle veya sömürgeci devletlerin, metropollerinde iş gücü sömürüsüyle, kendi ülkelerinde, dört ayrı devletin terörizmine dayalı, sömürü uygulamalarıyla, çağın gerisinde bir yaşam sürdürmekte. Yaşamları gereği de, sürekli kendilerini savunma ve varlıklarını koruyabilmek kavgasını vermekteler. Genellikle, edindikleri mal ve sermayeyi yaşamlarını savunmaya yönelik, harcamalara kullandıklarından, ciddi sermaye birikim-

inede sahip olamadılar. Türk tekelleriyle, uzlaşmaya giden bazı çevreler ise, Türk sermayesinin yedek sermaye gücü olmaktan öteye gidemediler. Bu durum, sömürge halk olmanın sonuçlarıdır. Özgürlüğüne kavuşan, diğer dünya halkları, kapitalizmin veya sosyalizmin, soyo-ekonomik uygulamalarından yararlanırken, Kürtler bölgede, feodal üretimin uzun sürecini yaşadılar. İç ve dış faktörlerin önemli engelleriyle toplumsal dönüşümleri, çağdaş yaşamı yaşamlarına henüz sokamadılar.

Katedilen süreç, olumsuzluklarla süren süreç gibi gözüküyorsa da, ulusal kurtuluş savaşı, günümüzde de kurbanlar vere vere çağdaş yaşam koşullarına kavuşmak için dışı dışı mücadele ediyor. Düşmanın her darbesi karşısında, akıtılan kanlar yeni ve yeniden mücadelelerin tohumunu yeşertiyor. Yaşanan her sürecin, mücadelenin zorlu savaşını yüceltirken, eski fakat acı deneylerden, yeni silahları olgunlaştırmak zorundayız. Yani, halkımızın içinde bulunduğu somut koşulları değerlendirip, ideolojik, politik, ekonomik-demokratik mücadeleyi, doğru tesbit edip, bir bütün halinde halkımızı donatarak, aydınlık günlere kavuşturmak zorundayız. Şartlar iyi hazırlanırsa, ulusal ve toplumsal kurtuluşun hedeflerini, tesbitte ilkeli ve çok yönlü akılcı taktiklerle, zafere doğru adım adım ilerlemiş olacağız. Böylesine, aklın egemen olduğu mücadele biçimi karşısında; iç dinamikler çok ağır sürse de, dış faktörler, ne kadar çaba harcarsa harcarsınlar; provakasyonlarıyla, devletleriyle, uluslararası örgütleriyle, halkımızın zaferini engelleyemeyecekler. Yine, zafere giden yolda, halkın, ülke, bölge, dünya üçlemindeki koşullarını, yani hedeflenen ulusal kurtuluş programında, adım adım kazanılan mevzileri değerlendirip, yeniden uzun vadeli, programa tabi kılınarak, ülke somutundan yola çıkılarak, ülkemizi sömürgeci işgalden kurtaracağız. Amaçlanan hedef doğrultusunda, ülkemizin sosyo-ekonomik yapısının, yarı-feodal ülke olduğu, bilinciyle, halkımızı ulusal kurtuluşa seferber edeceğiz. Bilindiği gibi, sömürgeci devletlerin ve dünya güçler dengesinin, ağır baskısıyla feodal kurumların ağırlıkta olduğu, kapitalizmin ise, dış kaynaklı olsa, feodal üretimi, ağır aksak dışlama, kapitalizmi ise, geliştirme süreci, yine sömürgeci güçlerin çıkarlarına uygun gelişmektedir. Bu durumda, Kürdistan'da, çarpık gelişen, bir ekonomi ve yine buna bağlı olarak, üst yapı kurumlarında çarpık gelişme sürecini yaşamaktadır. Belirgin sosyo-ekonomik, yarı-feodal yapı ile birlikte, yapıya sıkı sıkıya bağlı olan, politik ve ideolojik şekillenmeyi, ekonomik-demokratik

mücadeleyi, her türden modelcilikten arınarak, gerek ulusal kurtuluş savaşımızda, gerekse toplumsal dönüşümleri tamamlayabilme ve çağdaş yaşama kavuşmak için de, geçiş sürecinde, halkın gücünü topyekün seferber ederek, çağın insanlık düşmanı olan, sömürgeciliği tasfiye edeceğiz.

Çarpık gelişme süreci, önümüze "Geçiş Süreci"ni koymakta ve sosyal sınıf ve katmanların, savaşa önderlik konusunu açıklığa kavuşturmaktadır. Belirttiğimiz gibi ülke altyapısıyla ve altyapıya bağlı üst yapı kurumlarıyla, çarpık bir gelişme süreci izlemektedir. Çarpık gelişmeyi uygulayan sömürgeci devletler, çıkarlarına uygun olan yatırımlar, özellikle madden ve dayanıklı tüketim mallarına yönelik, yatırımlar yapmaktadırlar. Sömürgeciliğe karşı, topyekün savaş halinde, tüm ekonomik yapı, sömürgeci devletin kontrolünde olduğunda herşey duracak, fabrikatör olanlar, acenta sahibi olanlar, bir bütün olarak, ülkemizdeki devlet bürokrasisi de dahil, tüm çalışan işlerini kaybetmektedir, sosyal sınıf ve katman ayrışımı, toplumda tümüyle dumura uğrayacaktır. Hemen hatırlatmakta yarar vardır: bu belirlemeyi yaparken, ülkemizin somut koşullarında, sınıfların varlığını red etmiyoruz, aksine sosyo-ekonomik yapıya uygun, sınıfların mevzilendiğini altını çizerek belirtiyoruz. Yakın geçmişimizde, geçirdiğimiz sıkıyönetimler ve ülkemiz için süreklilik arz eden baskıcı yaşam, (27 Mayıs, 12 Mart ve 12 Eylül) bütün canlılığıyla hafızalarımızdadır. Geçmiş tarihte de, aynı şeyler yaşandı. Günümüzde hala yaşıyoruz. Hapishanelerde, işkencehanelerde, köy meydanlarında, kısacası açık ceza evi haline getirilen, tüm ülkemizde, sınıf ayrımı yapılarak, insanlar bobbalanmıyor, işkenceden geçirilmiyor; bütün bu uygulamalar için Kürt olmak yetiyor. Kuzey Kürdistan'da, halkımız topyekün imha dönemlerini defalarca yaşadı. Ancak, son yıllarda, yaşadığımız süreç, topyekün savaş dönemi de değildi. Ama, bu Kürdistan'da, Irak faşizminin insanlık dışı uygulamalarını da yaşadı. Kimyasal silahlarla, yok edilmek istenen halkımızı, sınıfsal yapılarını esas alarak yoketmediler. Bunun adı, toplu imhaydı. Nedeni, sadece Kürt olmalarıydı...

Tüm olagelenler, aklımıza şu soruları getiriyor: savaşa kim önderlik edecek? Ülkemiz kurtulduğunda, nasıl bir ülke olacak? Kim yönetecek?

Soruların cevabı çok açık. Savaşa topyekün halk önderlik edecek. Ulusal ve demokratik örgüt, halkımızı kurtuluşa götürecektir. Kurulacak demokratik Kürdistan'da da, diktatörlüğe tekabül etmeyen, "herşey insan için, herşey Kürdistanlılar için" demokrasi anlayışını halkımız inşa edecek. Ve yönetimide, kendisi belirleyecek. İşte günümüzde, sosyo-ekonomik yapılanmanın koyduğu somut koşul budur. Bu durumu, geçmiş deneylerimiz, kafa

Devamı say. 23.te..

KAMPLARIN ANATOMİSİ

Loran CENGİN

Kuzey Kürdistan'da ki, güneyli kardeşlerimizin bulunduğu mülteci kamplarından acılı haberler, ardi kesilmeden bizlere ulaşmaya devam ediyor. Dünya demokratik ve humanist organizasyonların, Kızıllaç ve bir çok devletin yardım tekliflerini, kendi aracılığı ile istenilmediği için rededen Türk devleti, baskı ve zorbalık mekanizmasını bu kez de Güney Kürdistan'lı mültecilere uygulamayı günlük görevi haline getirmiş durumda. Dış dünya ile ilişkileri kesilmiş, asker ve polis kordonu gözetiminde ki kamplar, Nazilerininki hiç mi hiç aratmıyor. Çünkü biraz sonrada görüleceği gibi T.C.nin uygulamaları yine faşizan, yine zulüm, yine terör politika metodları.

Tabiidir ki olayın gerçekleştiği 28 Ağustos 1988 gününden itibaren, aklı başında hiç kimse, kimyasal silahların gazabından ve topluca yokedilmeden kaçmış on binlerce Kürdün, Türkiye tarafından ağır lanacağını, insani muamele göreceğini varsaymamıştı. Kürdler bir düşmanından (bugün için dünyada en barbar-vahşet metodları uygulayan ülke-İrak) kaçıyor, bir diğer düşmanın eline düşüyordu. Kürdistanın her dört tarafıda, ülkeyi işgal eden sömürgeci güçlerce çevrilidir, işte bu talihsiz konum içinde yaşıyor bu 25 milyonluk ulus. Hatta Ağustos katliamının ilk günlerinde T.C. devleti sınıra yığılan on binlerce perişan Kürdün Habur'un öte yakasına, yani Kuzey Kürdistan'a geçmelerini engelliyordu. Böylece katliamın boyutlanmasına yardım ediyor, bununlada kalmayıp Irak uçaklarının sınırı geçen silahsız halkı bombalamasına göz yumuy-

ordu. Ancak, Kuzey Kürdistan'daki halkın tavrı ve dünya kamu-oyunun baskısı sonucu, 80 bine yakın insan Türkiye tarafından işgal edilmiş ülkelerinin kuzeyine bırakılıyordu.

Hatırlanırsa, o günden itibaren Türk basını ateşler püskürmeye başlamış "nasıl bu bölücüler" in kendi soydaşlarının yaşadığı keşime geçmelerine mücade edildiğini kavrayamadığını ileri sürüyordu. Bunlar sorun yaratmayacakları mıydı? Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi daha da boyutlanmayacak mıydı? köşe yazarları ırkçılıklarını belgeleyen nasihatlerde bulunuyor, hükümeti uyarıyorlardı. Ve işte daha o andan, mültecileri yine kara günlerin bekleyeceği gerçeği kendisini gösteriyordu.

Bölgeye girebilen onlarca batı basını mensubları ve elimize ulaşan direkt bilgiler bir çok soruyu gündeme getiriyordu. Ayağının tozuyla Kuzey Kürdistan'a giren ilk mülteciler toplanıyor ve Irak'a geri veriliyorlardı. Irak Kürdistan Demokrat Partisi, bu kişilerin Baas faşistleri tarafından katledildiklerini belirtiyordu.

Kaçanların çoğunluğunu çocuklar, kadınlar ve yaşlılar oluşturuyordu. Gelenler arasında birçok yaralı vardı. Yüzlerce kişi zehirli gazların izlerini yüzlerinde, vücutlarında taşıyorlardı. Türk devlet yetkilileri bu kişileri diğerlerinden ayırıyor ve bilinmeyen yerlere götürüyordu. Akibetleri ise bilinmiyor. Sonrada böyle bir şeyin gerçekleşmediğini iddia ediyordu. Oysa bu hakikata yalnız Kürt mülteciler değil, dünya basını da parmak basıyordu. Almanyanın en yüksek tirajlı dergilerinden "Der Spiegel" Türk Hükümetinin, Irak ile ilişkilerini zedelememek için kimyasal silahlardan yaralananları sakladığını belirtiyordu. Türkiye böylece Irak'ın işlediği cinayetleri örtbas etme girişimlerinde bulunuyordu. Bu konuda elimize başka bir ispat geçiyordu. TÜRKİYE, KİMYASAL SİLAHLARDAN ETKİLENENLER ÜZERİNDE TIBBİ DENEYLER UYGULAMAYABAŞLIYORDU. İNSANLARIMIZ DENEY TAHTASI OLARAK KULANILIYORLARDI, KULANILIYORLAR.

Kış bastırıldığında onbinlerce kişi çadırlarda kalıyordu. Yöre halkının mültecileri evlerine almaları engelleniliyordu. Bunun sonucu olarak onlarca çocuk soğuktan ölüyordu. Türkiye'nin en fazla korktuğu sorunların başında, Kuzeyli- Güneyli Kürtlerin diyalogu geliyordu. Nihayet bu ilişkinin sağlanmaması için, Türk makamları, gözdağı verip, korkutmak için, yine zulüm mekanizmasını devreye soktu. Birçok peşmergeyi tutukluyor, işkenceden geçiriyordu. Birçok peşmerge halen ceza evinde. Onbinlerce mülteci asker-polis kordonu altında, tankların kuşatması içinde yaşıyor.

Sığınanlar, kimyasal silahlardan kaçarken, günlerce yollarda aç ve perişan olmuşlardı. Tabii ki bunun sonucu olarak bulaşıcı hastalıklar kök saldı. Fakat kendilerine gerekli sağlık yardımı yapılmadı. Kürt doktorların müdahale istemi rededildi. Hastalara radyasyonlu çayla, yiyecekler verildi. Hastalıklar tehlikeli boyutlara vardı. Onlarca kişi canından oldu.

Kamplardan bize ulaşan bil-

gilerde, açlık sorunu en yakıcı sorunların başında geldiği ifade ediliyor. Türk Hükümeti dış ülkelerin yardımını (kendisine talep ettiği 300 milyon dolar verilmediği için) yalnız redetmekle kalmayıp, Kuzey Kürdistan'lıların yardım istemlerini de boğmaya çalışıyor. Gerekenin resmi kurumlar aracılığıyla yapıldığını ileri sürüyor. Oysa yalana dayanıyor bu iddialar. Mültecilere gerekli yemek verilmiyor. Onlara hakaret edilip bir parça ekmek veriliyor, gramajı ise 250 gramı geçmiyor.

Elimize ulaşan bilgiler ışığında, kamplarda daha birçok sorunlar dizilebilir. Çünkü beş aylık bir süreden sonra Güney Kürdistanlı mültecilerin problemleri kat kat artmıştır.

Türk devleti, şövenizm ve ırkçılık ideolojik temelleri üzerine oturtulmuştur. Kürdistan, Kürtçülük, Kürtler bu ideolojinin baş düşmanları ve baş hedefleri olarak görülmüşlerdir. Başta da denildiği gibi Türkiye, "insanlık" adına insansızlığı pratikte hayata geçirmiştir, geçirmektedir. Ankara imzalamış olduğu uluslararası antlaşmaları açtıktan

çığnemektedir. Güney Kürdistan'lılara mülteci statüsü tanımamak için sudan bahaneler çıkarmaktadır. Demokratik ve humanist uluslararası kuruluşlar, organizasyonlar ve devletler Türkiye'yi Birleşmiş Milletler, Mülteci Komiserliğine başvurmaya zorlamalıdır. Böylelikle mültecilerin haklarından yana çıkılmalıdır.

Olayları cesaretle analiz etmek gerekmektedir. Güney Kürdistanlı kardeşlerimize en büyük yardımı Kuzey Kürdistan'lı kardeşleri yapabilirler. T.C. her ne kadar engellemelerle, baskı ve zulümle ayrı düşmanlar tarafından ilhak edilmiş Kürdistan'lılar arasında diyalogu kurdurmamak istesede bu aşılmalı ve başarılmalıdır. Tüm imkan ve olanaklar seferber edilip, kamplarda bulunan çocuklarımıza, kadınlarımıza, yaşlılarımıza sahip çıkılmalıdır. Onlara kendi ülkeleri sınırlarında oldukları hissettirilmelidir. **DAYANIŞMA KAMPANYA- L A R I N A G Ü Ç VERİLMELİDİR.** Tüm Kürdistanlıların acıları ve amaçları ortaktır.

«Bütüne feda
edilen parça»

MAHABAD KÜRT CUMHURİYETİ

MAHABAD KÜRD
CUMHURİYETİ
MÜCADELEMİZİ
AYDINLATACAK
TECRÜBELERİ
BAĞRINDA
BARINDIRMAKTADIR.

İçinde bulunduğumuz günler, Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin 43. kuruluş ve yıkılış yıldönümü. Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılıp, liderlerinin idam edilmesinden günümüze kadar, konu hakkında çok şey yazılıp çizildi. Olayı değişik boyutlarda ele alıp inceleyen Kürt siyasi hareketleri, Kürt halkının mücadele tarihinde çok önemli bir

yere sahip olan bu cumhuriyetin, özellikle yıkılışına neden olan esas nedenleri irdelemeye pek de yanaşmadılar. Halbuki Mahabat Kürt Cumhuriyeti, Kürt halkının geçmiş mücadele tarihi açısından ne denli önemliyse, günümüz koşullarında Kürdistan uğruna mücadele sürdüren siyasi yapılanmaların geleceklerini tayin etme hakkında da önemli tecrübeleri bağrında barındırmakta ve bu yönüyle detaylarıyla birlikte incelenmesi gerekmektedir. Konunun daha iyi kavranılması için, Cumhuriyetin kuruluş yıllarına geri dönmekte yarar vardır.

İkinci dünya emperyalist paylaşım savaşının devam ettiği

1941 yılının Ağustos ayı, savaşın doğu cephesinde bulunan İran'ın İngiliz ve Sovyet ordularınca işgal ediliş tarihidir. Sovyet ordularının Doğu Kürdistan'da ki nüfuzları Mahabat'ın kuzey kesiminde yer alan Eşneviye-Meyanduwab ve buranın da güneyinden ta Sakız, Bane ve Serdeşt'e kadar uzanıyordu. İngiliz ordularının nüfuz alanı ise, Kürdistan'ın önemli bir kesimini içine alıp, kuzeye doğru uzanarak Senendec'e kadar varıyordu. Böylece, savaştaki bu iki büyük gücün askeri güçleri Sakız-Serdeşt hattı boyunca buluşuyordu. (Daha fazla bilgi için bkz. "Mahabat Kürt Cumhuriyeti" William Aegleton s.46-47)

Doğu Kürdistan'da bulunan Sovyet ordusu bu dönemde Kürtlere karşı oldukça ılımlı bir politika izliyordu. Bunun belli başlı nedenlerini şöyle sıralamak mümkün:

1- İran ordusu, savaşın bu alanda boyutlanmasıyla birlikte, sürekli olarak çözülmeye ve güneye doğru geri çekiliyordu. Bu durum Doğu Kürdistan'da merkezi-sömürgeci denetimin zayıflaması anlamına geldiği gibi, Kürtlerin önemli oranda savaş malzemelerine sahip olmasını da sağlıyordu.

2- Çarlık Rusyası döneminde bölge müslüman halklarına karşı yapılan haksızlıklar ve saldırılar, Kürtler tarafından unutulmamıştı ve bu temelde Sovyet güçlerine karşı oldukça temkinli davranılıyordu.

3- Savaş öncesi ve savaş sırasında Doğu Kürdistan'da ulusal özelemlerin giderek daha fazla bir şekilde dile getirilmesi, bu doğrultuda değişik düzeylerde değişik çalışmaların olduğu, hatta önemli Kürt aşiret liderleri-

nin de bu çalışmalara katıldığı, Sovyetler tarafından biliniyor ve olayın ileride kazanacağı önemli boyutunun bilincinden hareketle temkinli davranılarak, sorun daha baştan itibaren kontrol altına alınmaya çalışılıyordu. Sovyetler Birliği tarafından yaklaşık iki yıl sürdürülen bu özenli tutum, iki yıl sonra Kürt halkının Sovyetler Birliğine karşı büyük bir güven duymasını beraberinde getirdi.

Denilebilir ki, güven sorunu tesis edildikten sonra, tüm gelişmeler Sovyetlerin kontrolü ve denetimi altında gerçekleşti. Kürtler, kaderlerini adeta Sovyetler Birliğine terketmişlerdi.

Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin oluşturulması esnasında siyasi misyon üstlenerek, günümüze kadar Kürdistan'ın her dört parçasındaki gelişmelere damgasını vuran Kürdistan Demokrat Partisi'nin İran Kürdistanında kuruluşundan tutun da Cumhuriyetin ilan edileceği tarihin tesbitine kadar, herşey Sovyetlerin bilgisi dahilinde gerçekleşmiştir. Hatta bazı önemli sorunlar sadece haber mahiyetinde Sovyetlere iletilmiy-

or, bizzat onların önermeleri ve telkinleri gözönüne alınarak gündemleşiyordu.

KÜRTLER DAİMA DOST KABUL ETTİKLERİ GÜÇLERE GÜVENLE BAKMIŞLARDIR.

Kürtler tüm tarihleri boyunca dost olarak kabul ettikleri halklara ve devletlere katıksız bir güven duygusuyla bakmışlardır. Dostluk anlayışlarında ihanete yer vermemişlerdir. Ne varki hiç bir dostluk ilişkisinin tek taraflı olarak, sonsuza kadar devam edemeyeceğini ya kavramamışlar, ya da kavradıklarında en fazla ihtiyaç duydukları anlarda dostlarını yanlarında görememişlerdir. Bu bağlamda Sovyetler Birliği ile Kürdistan arasındaki ilişkiler, o dönemin koşulları ele alınarak incelendiğinde, görülecektir ki, Kürtler bu ilişkilerinde Sovyetlere karşı besledikleri dostluk duygularını Cumhuriyetin yıkılışından sonra dahi muhafaza etmişlerdir. Bu bağlılık ve güven o denli olmuştur ki günümüz koşullarında bile, Mahabat Kürt

Cumhuriyeti tarihi incelendiğinde, Kürt siyasi hareketlerinin büyük bir bölümü, Cumhuriyetin yıkılışında Sovyetler Birliğinin oynadığı rolü dile getirmekten kaçınmakta, olayın tek sorumlusu olarak Cumhuriyetin önderliği şahsında Kürt halkını görmektedirler.

Halbuki sübjektif düşünceler tarihi değiştirmemiştir. Tarihsel olgular şu veya bu şekilde değiştirilebilirdi, bu gün Kürt halkı ve onun mücadelesinden söz etmek olanaklı olmayacaktı.

KÜRT HAREKETİ OLAYLARA GERÇEKÇİ BİR GÖZLE BAKMAK ZORUNDADIR.

Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin ilan tarihi olan 22 Ocak 1946'dan yıkılışına kadar yaklaşık 11 aylık süre, Kürt halkı ve onun bağımsızlık mücadelesinde önemli deneyimlerle doludur. Önemli olan bu tarihi ülkemiz ve dünya gerçekleri içinde değerlen direbi İmektir. Ne var ki bu konuda bazı adımların atıldığına tanık oluyorsak da, bir bütün halinde Kürt hareketinin bu konudaki tutumu içler acısıdır.

Tarihi süreç içinde, dünya siyaset sahnesinde kısa dönemli, geçici çıkarların uzun dönemli, kalıcı çıkarlara feda edildiğine defalarca rastlanmıştır. Özellikle savaş dönemlerinde, savaşan tarafların doğal gelişmesi dumura uğrayarak, yıkım ve felaketler kaçınılmaz olur. Yıllarca emekçi halkın dışıyla-tırnağıyla elde ettiği kazanımlar, yarattığı değerler bir anda yok oluyor. İnsanlık bir bütün halinde dayanılmaz acılarla karşı karşıya gelir. Açlık, yokluk, sefalet savaş yıllarında gündemin baş maddesini işgal ederler. Bütün bunlar haksız savaşların man tığının doğal birer sonucudurlar.

Savaşın başlangıcında, zafere kaçınılmaz gözüyle bakan güçler, ne denli güçlü olursa olsunlar, bir müddet sonra savaşın tahribatlarına kendileride maruz kaldıklarında büyük bir panik ortamına girerler. Bu andan itibaren "ne koparsam kardır" mantığı, hakim düşünce biçimi haline gelir. Sorun artık görüşme masalarında çözüme kavuşturulma durumundadır. Bu aşamada her devlet, kendi çıkarları doğrultusunda hareket etme durumuyla karşı karşıyadır. Bunun dışında başka bir düşünce geçerli değildir.

ENTERNASYONALİZM VE İNSAN HAKLARI GİBİ KULAĞA HOŞ GELEN SÖZCÜKLER YAŞAMDA ANLAMLARININ TERSİ BİR ŞEKİLDE UYGULANMIŞLARDIR.

Sovyetler'de, savaşın sonlarında, sorun, siyasi çözüm aşamasına geldiğinde bu düşünce temelinde hareket etmiştir. İkinci dünya savaşı boyunca uğradığı tahribatları en iyi şekilde ve en kısa yoldan nasıl giderebileceğinin hesabıyla haşır neşir olmuştur. Bu aşamada onlar için tek düşünce, "sosyalist ana vatani" savaşın tahribatlarından nasıl kurtarma gereklidir, "dünya proleter devrimler çağının yıkılmaz kalesini" n aldığı yaraları nasıl ve hangi olanaklarla sarmak gereklidir soruları ekseninde kümelenmiştir. Bunun dışında söylenen her şey, sadece hoş ve kulağa güzel gelen ajitasyon değeri bile olmayan sözlerden ibarettir. "Mazlum halkların haklarını kuruma ve kollama", "enternasyonal dayanışma", "karşılıklı yardım" vb. deyimler, tam tersi bir şekilde gündeme geldiklerinde birer anlam ifade etmişlerdir. "Mazlum ulusları koruma" yerine, mazlum uluslar, büyük dost gücü koruyup, kol-

lamışlardır. Sadece bununlada kalınmamıştır. Kurbanlık koyunlar gibi, dost güçlerin yaralarına merhem olmak için mezata sürülmüşlerdir.

MAHABAD KÜRT CUMHURİYETİ ULUSLARARASI ANLAŞMA MASALARINDA YENİLGİYE UĞRATILMIŞTIR.

2. dünya savaşı sonucu Kürt halkının yaşadığı tam anlamıyla bir traji-komedidir. Olay oldukça trajiktir, çünkü; yüzyıllardır özgür, onurlu ve kendi ülkesinde kendi efendisi olabilme doğrultusunda tüm imkanlarını seferber ederek geliştirmeye çalıştığı mücadele ve bu mücadele sonucunda, dostlarının da yardım ve telkiniyle oluşturduğu, tüm bir halkın umut kaynağı, geleceğinin garantisi ve varlığının simgesi bir cumhuriyetin düşmanlarının saldırıları sonucu değil de, kendisinin gözlemci olarak bile bulunmadığı uluslararası anlaşma masalarında yenilgiye uğratılması, dayanılması zor bir trajedidir. Olay

trajiktir, Çünkü; Cumhuriyetin sonu, O'nun dost ve düşmanları tarafından ortaklaşa hazırlanmıştır. Sorun sadece bununla da bitmiyor. Savaş yılları ve sonraki gelişmeler incelendiğinde görülecektir ki, Sovyetler, Mahabat Kürt Cumhuriyetinin oluşumuna ta başından itibaren hesablı yaklaşmıştır. Kürt halkının o dönem için yegane ümit kaynağı olan bu cumhuriyeti, kendi savaş yaralarını sarmak için bir şantaj unsuru olarak kullanmıştır. Çok kullandığımız bu kullanmayı sevdiğimiz bir deyimle "parçayı bütüne feda" etmiştir.

Sovyetler Birliği'nin Mahabat Kürt Cumhuriyeti'nin kuruluş ve yıkılışında oynadığı rol, o günün savaş koşulları göz önünde bulundurularak incelendiğinde ve olay olay objektif bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda görülecektir ki, Sovyetler Birliği, Kürt Cumhuriyetini pazarlık masasında, sonuna dek kendi çıkarları doğrultusunda kullanmıştır. Kendi devlet çıkarlarını her şeyin üstünde tutmuştur.

Mazlum Kürt halkının geleceği ile ilgili en ufak bir tasa dahi duymamıştır. Kürt halkı, böylesi bir tavır herhangi bir emperyalist devlet'ten görmüş olsaydı, olayı çok doğal karşılayacaktı. Fakat sorun,

sosyalist bir ülkenin,"dünya devrimci bileşenin merkezi ve kale-si"olduğu tartışmasız kabul edilen bir devletin, kısa vadeli ve geçici hesaplar uğruna,uzun dönemde sağlanan ve tartışmasız bir dost olacak Kürt halkına karşı bu davranışı, doğal olarak kurtuluşu uğruna her türlü fedakarlığa katlanan bu mazlum halkı derinden etkilemiştir.

Biz, kendi payımıza gerek geçmişte Mahabat Kürt Cumhuriyeti, gerekse günümüzde Kürt halkının değişik alanlarda sürdürdüğü mücadele örneğinde görüldüğü gibi,Sovyetlerin içinde bulunduğu tavrı anlıyoruz. .Sovyetler Birliği devlet çıkarlarının gerekliliğini yerine getiriyor.Yapılan herşeyde sosyalizm adına yapılıyor.Dünyanın birçok alanında özellikle de bölgemiz Orta-Doğu'da statüko'nun korunması için Sovyetler özel bir çaba içindedir. Bunun aksini idia etmek mümkün değildir.

Kürt halkının Sovyetler Birliği'nden dost olarak beklentisi büyüktür. Her ne kadar, şimdiye kadar bu beklentiler bir hayal unsuru olmaktan öteye gidememiş ve değişik tarihi süreçlerde destek yerine daha başka yöntemlerle karşılanmışsa da, yinede Kürt halkı büyük dostu ve önemli komşusunun kendisine göstereceği dayanışmanın beklentisi içindedir. Sovyetler Birliği elbetteki kendi devlet çıkarlarının doğrultusunda davranacaktır.Bunun aksini düşünecek kadar ütöpic devrimciler değiliz. Bu konuda,her devletin yaptığı gibi, Sovyetlerinde sınırsız bir özgürlüğü mevcuttur. Bizi ilgilendiren tek nokta şudur; kim kendi devlet çıkarları doğrultusunda hareket ediyorsa,bu o devletin bileceği bir iştir ve bunu anlayışla karşılarız. Kürt halkının düşmanı devletlerin kendi çıkarlarını korumak için her türlü insanlık dışı yönetime baş vurmalarının nedeni-

ni de bu bağlamda anlıyoruz. Ne var ki,hiç kimsenin kendi çıkarları için mazlum bir ulusu kullanmaya hakkı olmamalıdır.

KÜRT HALKININ " BÜTÜNE FEDA " EDEBİLECEĞİ HİÇ BİR PARÇASI OLMADIĞI GİBİ UĞRUNA HİÇ BİR PARÇASINI FEDA EDEBİLECEĞİ BÜTÜNDE YOKTUR.

Halkımız zaten düşmanlardan çektiğini çekiyor. Dost güçlerin bir çıkar malzemesi durumuna gelmeye tahammülü yoktur.Dost güçler,eğer kendi devlet çıkarları doğrultusunda Kürt halkından yardımlarını esigiyorlarsa,biz sadece uyarıcı olur ve dostluk görevlerini yerine getirmelerini

her halükarda belirtiriz.Ama buna rağmen yardımlarını esirgemeye devam ederlerse, o zaman bize,onlardan nötr davranmalarını,düşmanlarımızın yanında yer almamalarını istemek düşer .Kürt halkı'nın "bütüne feda" edebileceği hiç bir parçası yoktur.

Mahabat Kürt Cumhuriyeti-nin bu trajik durumu yanında bir de komedi yönü vardır.Bu da Kürt hareketinin kendisiyle ilgili tavrıdır. Evet, Kürt hareketlerinin önemli bir kesiminin Mahabat Kürt Cumhuriyetiyle ilgili değerlendirmeleri bir komedidir.Kendi halkına bu denli yabancılaşmış ,mücadelesini bu oranda dışa bağımlı bir hale getirmiş,politika ve davranışlarında bu kadar güdümlü bir harekete herhangi bir yerde rastlamak herhalde mümkün değildir.

Her gücün kendi menfaatleri doğrultusunda hareket etmesini anladığımızı belirtmiştik. Her

halkın mücadelesinde değişik güçlerin yardımına muhtaç olduğunu, bunun gereği olarak bazı güçlerle çok yakın ilişkiler geliştirmesi gerektiğine tamamiyle katılıyoruz. Anlamadığımız ve katılmadığımız nokta, Kürt hareketinin, hiçbir yerden en ufak bir yardım dahi görmeden, dostluk adına -düşmanlık değil- mazlum Kürt ulusuna karşı yapılan haksızlıklara tek taraflı ve hiç bir çıkarı olmadan alkış tutmasıdır. Gerçeklerin bilinçli bir şekilde çarpıtılarak,tarihe karşı suç işlenmesidir.

POLİTİK TARZ İLE PRATİK UYGULAYIŞ İÇİÇE OLMALIDIR.

Politika bir yaşam tarzıdır. Bu yaşam tarzı, her alanda ve en ufak olaylarda bile kendini gösterir. Politik anlamda başka şey düşünüp, pratikte başka türlü hareket etmek olmaz. Olursa ortaya bir komedi çıkar. Bağımsız ve bağlantısız bir politika, her şeyden önce düşüncede ve maddi

yaşamda 'da bağımsız ve bağlantısız olmayı gerektirir. Tarih bilimine objektif yaklaşımı gerektirir. Bağımsız ve güdümsüz bir düşünceye sahip olmayanların bağımsız bir Kürdistan şiarını samimi bir şekilde yükseltiklerine inanmak mümkün değildir.

GÖRÜŞLER VE ÇIKARLAR - KİYASIYA BİR MÜCADELE Mİ, YOKSA UZLAŞMA MI ?

Düşüncelerde maddidir. Madde olmayan hiç birşey anlam ifade etmez. Kürt hareketi, kendi gerçeğini dünya gerçekleri içinde kavramak zorundadır. Olaylara sadece başkalarının gözlükleriyle değil de, kendi gözlükleriyle de bakmayı bir yaşam tarzı haline getirmelidir. Kürt halkının bütün bir mücadele tarihi ve bu mücadele tarihi içinde önemli bir yer işgal eden Mahabat Kürt Cumhuriyeti, bu mantık çerçevesi içinde yeniden değerlendirilmelidir Kürt

hareketinin, her şeyden daha fazla ihtiyaç duyduğu şey, yerli yerine oturtulmuş bir tarih bilincidir.

Tarih bilincinin olmayışı, olanında her türlü tahribatlarla tahrif edilmesi en zayıf noktalarımızdan biridir. İnanıyoruz ki, bu zayıflık bertaraf edilirse, bir çok sorunun üstesinden gelinecek; o zaman tarihi gerçekleri dile getirmenin antik omünistlik, anti sovyetçilik olmadığı çok daha iyi kavranılacaktır.

OKUYUCULARA..

Elimize ulaşan birçok okuyucu mektubunda "DEMOKRAT'A" abone olmanın gerekliliklerinin bildirilmesi isteniyor. Tabiidir ki dergiye gösterilen ilgi redaksiyon ekibinin çalışma istğine daha büyük bir azim ile sarılmalarını sağlıyor. Gücümüze güç katıyor.

Ne ki "DEMOKRAT" hala arzu edilen, istenilen olanaklara sahip değil. Bunları elde etmek için gereken çabalar sarfedilmektedir. Dergimizi bekleyen, değerli okuyucularımızın istemlerini yerine getirebilmek için, getirdikleri eleştirileri, önerileri, gelecek sayılarımızın hazırlığında temel taşlarını oluşturacaklardır.

Umuyoruz ki, en yakın zaman da, sizlere posta kutusu adresi ile birlikte, abone şartlarını da açıklayacağız.

HEP BİRLİKTE DAHA İYİ BİR " DEMOKRAT " İÇİN, ELELE!

DÜNYA VE KÜRTLER

Mülteciler Korunmalı

Uluslar arası af örgütü, Ocak 1989 tarihli, Güney Kürdistanlı mültecilerle ilgili, Türkiyeden nasıl davranmasını gerektiğini belirten ve Türkiye'den konuyla ilgili taleplerini içeren bir bülten yayınladı. Yararlı olacağı kanısıyla okurlarımıza sunuyoruz.

can verdiklerini anlattılar. Diğerleri ise ağır yaralı oldukları için kaçamadılar, bunların akibetinin ne olduğuda tahmin edilebilir.

İnceleme Yapılmadı

Af Örgütü görevlileri 8 Türk doktoruyla görüştüler. Doktorlar kimyasal silahlarla yarandığını iddia eden 9 mülteciyi muayene ettiklerini belirttiler. Onlara göre laboratuvar incelemesinin yapılması gerekli görülmedi. Sebebi ise, göçmenlerde kimyasal silah yaralarına rastlanmaması.

Af Örgütü'nün eline varan bilgiler çerçevesinde 21 mülteci hakkında kimyasal silah kullanılıp kullanılmadığına dair araştırma yapılmasını Türk yetkililer reddettiler. Bu kişilerin 28 ve 29 Ağotusta Türkiye'ye girdikleri rapor edilmiştir.

Uluslararası Af Örgütü, hazırlayıp yayınladığı bu raporla beraber, Türkiye Cumhurbaşkanı'na ve Başbakanına aşağıdaki mektubu gönderdi.

Sayın

Biz, insan hakları savunucusu bir örgüt olarak, ricayla Türk hükümetinin olumlu ve olgun bir tavır takınarak, Kürt mültecilerine geçici oturma müsadese vermesidir.

Buna bağlı olarak, sizden bu mültecilerin uluslararası koruma altına alınması garantisi için gerekli bir organa izin vermenizdir. Uluslararası insanlık ölçülerine bağlı olarak, sizden ricamız mültecilerin isteklerinin dışında ülkelerine (Irak'a) geri gönderilmemeleridir. saygılarla.

Uluslar Arası Af Örgütü, Türkiye'de bulunan Kürt mültecilerin uluslararası korunmaya alınması için Türk hükümetine çağrıda bulundu.

Çağrıya sebep ise, gelen raporlara göre bir kısm mültecinin Irak'a geri gönderilme tehdidi ile karşı karşıya bulunmasıydı.

Uluslararası Af Örgütü'nün, Türk hükümetine yaptığı çağrıda ülkeye sığınmış 50.000 kadar Kürd'e müsadese verilmesi ve gerekli uluslararası bir örgütün gözetimine alınmasıdır. Çağrının nedeni uluslar arası af örgütü'nün geçen yıl ekim ayında yaptığı gezi sonucu gündeme gelmiştir. Örgüt, Güney doğu Türkiye'de bulunan Kızıltepe, Silopi, Diyarbakır, Uzunsırt ve Suüstü göçmen kamplarını ziyaret ettikten sonra bu sonuca varmıştır.

Kamplara giden görevliler, Irak'ın Kürt köylerini bombalaması neticesi 1988 yılının Ağotus ve Eylül ayında gelen Kürt mültecileri ile mülakatlar yapmışlardır. Yüzlerce silahsız sivilin bu hücumlar sırasında öldürüldüğü anlaşılmıştır.

Otobüslere Zorla Bindirildiler !

Mülteciler, Türk hükümetinin onlara Irak'a dönüp dönmeyeceklerini veya

başka bir ülkeye sığınmayı isteyip istemediklerini, sorduklarını Af Örgütüne anlattılar. Bazı göçmenler Irak'a dönmeyi başta kabul ettiklerini, daha sonra ise bundan vazgeçtiklerini yetkililere söylediklerini açıkladılar. Buna rağmen Türk hükümetince bu kişilerin zorla otobüslere bindirilip Irak'a iadelelerin planlandığı Af Örgütüne gelen bilgiler arasında olmuştur. Bu yüzden 1400 Kürt mülteci için Af Örgütü kuşkularını Türk hükümetine bildirdi. ,unlar yine de Irak'ın 6 Eylül'de ilan ettiği aftan sonra Irak'a zorla geri gönderildiler. Amnesty'ye ulaşan raporlara göre bunlar Irak tarafından ya hapsedilmiş yada yokedilmişlerdir.

Kimyasal Silahlar

Bir kısım mülteci, kendilerinin İran'a gitmeleri için Türk makamlar tarafından baskı yapıldığını dile getirdiler. İran'a gitmeyenlerin ise Irak'a teslim edileceği yine Türklerin uyguladığı bir tehdit yöntemi olarak seçilmiştir. Af Örgütü'nün eline geçen bilgilere göre Irak ordusu hücumları esnasında tank, helikopter, top ve kimyasal silahlar kullanıldı. Mültecilerin çoğu yakınlarını ve özellikle çocuk ve yaşlıları kimyasal silahların kullanılmasından hemen sonra

GÜNEY KÜRDİSTANLI MÜLTECİLERLE DAYANIŞMA GECESİ

Elde edilen hasılatın Güney Kürdistan'lı mültecilere yol-landığı "Güney Kürdistanlı Mültecilerle Dayanışma Gecesi" Stokholm'da yapıldı. 7 Ocak günü gerçekleştirilen gecenin ayrı bir sembolik değeri daha vardı. Bilindiği gibi aynı tarihte Paris'te, Birleşmiş Milletler nezdinde 150 ülkenin dışişleri bakanlarını gönderdiği "Kimyasal Silahlarla Mücadele Ve Yasaklamak" için uluslararası konferans başlıyordu. Böylelikle geniş bir kitlenin katıldığı gecemiz aynı zamanda bu konferansı destekleme eylemi olarak da değerlendirilebilirdi.

Zengin folklor ve müzik programının sergilendiği dayanışma gecesinde, ayrıca devrim ve direnişe adanan şiirler okundu, konuşmalar yapıldı. Trolhetan Kürt Kültür Derneğine bağlı çocuk korusunun seslendirdiği, Kürt milli marşı "Ey Reqib" ile başlayan programı, Halepçe ve Birlik için söylediği besteleriyle Batı Kürdistan'lı ozan Şevger devam ettirdi. Irak Kürdistan Demokrat Partisi, İsveç temsilcisinin konuşmasından sonra, Demokrat

Kadınlar Birliği geceye 2000 kron adadığı bir mesajlabildi. Gecenin sürprizlerinden biri Behzat'ın sahneye çıkmasıydı. Birkaç yıllık aradan sonra ilk kez kitle önüne çıkan Behzat, kitleyi coşturdu, güzel sesiyle renk kattı dayanışma gecesine.

Şiirlerden sonra İsveç Kürt Dernekleri Federasyonu, Kürt Öğretmenler Birliğinin, Spanga Kürt derneğinin mesajları okundu. Gecenin ilk bölümünün sonunda peşmergelerin, faşist baas rejimine karşı verdiği kahraman direniş savaşını ve Bağdat'ın Kürdistan'da ki kimyasal silahlarla yapılan saldırılarını görüntüleyen dökümental film gösterildi.

Rojhat, "Sere Çiya Bi Duman" ve "Ey Welat" ile başladı gecenin ikinci bölümüne. Birindar "Peşmergema" ve direnişe adadığı birçok bestesini sıraladı arka arkaya.

Geceye katılan kitle ile devrimin türküleri arasındaki bağı güçlendirdi. Gözler önüne Ha-

lepçe geldi, Ağustos katliamları geldi. Kahraman Kürt peşmergesinin yıkılmaz direnci geldi, direniş geldi... Koma Dilan birbirinden güzel zengin Kürt folkloründen oyunlar sundu. Gecedeki kitle davul ve zurnanın yakıcı sesini, Kürt folklorünün büyük ulusal değerini gönlünde hisetti.

Nasır Rezazi, geceyi tamamlayan ses oldu. Kitle onu bırakmak istemedi. bir saate yakın söylediği güzel parçalarla kitleyle birleşti. Hep birlikte dayanışma dile getirildi. Sadam lanetlendi. Dünyadan sessiz kalmaması istendi. Coşkunkluk ve hasret ile noktalandı Stokholmdaki dayanışma gecesi.

Mültecilerle dayanışma gecesinden elde edilen hasılat, Dayanışma Komitesi tarafından mültecilere gönderildi. Gönderilen para, Diyarbakır'da ki kamplarda mülteci sorumlularına teslim edildi. Gelen gelirin bilançosunu, okuyucularımıza sunuyoruz.

Satılan biletlerden gelen para :	17.120 kron
Gece için yapılan toplam masraf :	5.946 kron
Geri kalan toplam para :	11.174 kron
İsveç Dem. Kadınlar Derneği :	2.000 kron
6 yaşında bir Kürt Çocuğu :	50 kron
TOPLAM	13.224 kron
Bilançodan çıkan sonuca göre, 13.224 isveç kronu geceden hemen sonra mültecilere gönderildi.	

İngiltere parlamentosunda , Kürt - İngiliz DOSTLUK KOMİTESİ TOPLANTISI

İngiltere parlamentosundan Muhafazakar, İşçi, Sosyaldemokrat parlamenterlerle, Lord'ların da için de bulunduğu Kürt - İngiliz Dostluk Komitesi Kasım 1988 başında kuruldu. Parlamento'da lobi oluşturma görevinde üstlenen komite, 3 Kasım'da aralarında Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP) nin de davetli olduğu bir toplantı gerçekleştirdi. Parti adına Dr.Ş.Qazaz tarafından yapılan konuşmada, dostluk komitesi korucu üyelerinin, Kürt sorununa duyduğu ilgiye, özellikle Ağustos katliamları sonrası İngiltere hükümet ve basın-yayın nezdinde yaptıkları girişimlere sıcakça bakıldığı ifade edildi.

Ulusumuzun, bu gün bir varolma mücadelesi verdiğini, düşmanlarımızın dünyada eşine raslanmaz barbarlık ve vahşetlerle, halkımıza karşı jenosidi bile meşru gördüklerini açıklayan temsilci, tüm bunlara rağmen KDP'nin anlayış çizgisinin hükümet ve devleti olarak, Bağımsız bir Kürdistan olduğunu vurguladı.

Güney Kürdistan'da ki Ağustos katliamlarının insanlığa karşı işlenen bir suç, ulusumuza karşı ise bir imha planını teşkil ettiğini söyleyen konuşmacı, elimizde buna dair bir çok ispatın bulunduğunu da ekledi. Faşist Baas rejiminin uygulamalarına gur bir sesle, protesto çağrısında

bulunan Dr. Qazaz, sesizliğin nereden olursa olsun lanetlenmesi gerektiğini belirtti. Kürtlerin bu güne kadar, pratikte diğer ezilmiş halkların haklı davalarını enternasyonalist bir dayanışım ile desteklediğini, hatta bunun uğrunda yüzlerce gencimizin canını verdiğini anlatıp, aynı güçleri Kürt ulusal davası ile benzer bir dayanışmaya çağırdı.

Kürt sorununun ancak Kürt halkının istemleri doğrultusunda haledilebileceğini açıklayan temsilci, o'nu pazarlığa götürenlerin, görmemezlikten gelenlerin hesaplarında yanıldıklarını izah etti. Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP)nin yine de uluslararası düzeyde Kürt halkının yanında olanlara saygılarını dile getirdi. Parti'nin inancının Kürt ulusunun, haklı mücadelesiyle özgür devletini kurmayı amaç ettiğini belirtti.

Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP) nin yan örgütü olan KDP-RN ,TEVGER ' den ayrıldı.

Kürdistan Demokrat Partisi, yaptığı bir açıklamayla yan örgütü durumunda bulunan KDP-RN'i gördüğü lüzum ve gereklilik üzerine Tevger'den çektiğini belirtti.

Bilindiği gibi Parti'nin Avrupa'da faaliyet gösteren yan örgütü durumundaki KDP-RN 1986 yılında kurulmuş ve bu bir bildiri ile kamu oyuna duyurulmuştu.

Tevger kuruluş çalışmalarına katılıp, Tevger içinde yerini almıştı. Ancak daha sonra, Parti,gerek Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin içinden geçtiği süreci ve gerekse Tevgerin konusu ile ilgili yaptığı değerlendirme sonucu, yan örgütünün Tevger içinde kalışının gereksizliğine işaret ederek, o'nu Tevgerden çekti.

KİMYASAL SİLAHLARIN KULLANILMASINI DURDURMA KONFERANSI

Paris'te 150 ye yakın ülkenin dışişleri bakanlarının ve yetkililerinin katıldığı kimyasal silahların kullanımını durdurma konferansı, Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand tarafından açıldı.

1925 yılında Cenevre'de yapılan anlaşmaya göre, kimyasal silahların kullanımı yasak. Ancak 1930 yıllarında o dönemin faşist devletleri olan, İtalya ve Japonya bu silahları anlaşmaya rağmen kullandı. Daha sonraları Faşist Almanya'da 2. dünya savaşın da kimyasal silahlar kullandı. 2. dünya savaşından sonra, kimyasal silahları kullanma yasağı 1980'li yıllara kadar devam etti. Ancak İran-İrak savaşı sırasında Irak'ın bu yasağı çiğneyerek kimyasal silahları kullanması ve savaş boyunca Irak Kürdistan'ına ve onun kurtuluş güçlerine kimyasal silahlarla saldırması ve Kürt Hiroşiması olan Halepçe katliamı ile doruk noktasına ulaştı. Halepçe katliamı tüm dünya da derin etkiler yarattı, kimyasal silahların korunçluğu tartışıldı. İşte Ha-

lepçe katliamı ve ardından Faşist Sadam diktatörlüğünün Gühey Kürdistan'da kurtarılmış bölgelere yeniden kimyasal silahlarla saldırması böyle bir konferansın toplanmasına neden oldu.

Sovyet dışişleri bakanı, Edward Sjevardnadze Sovyetler Biliği'nin elinde bulunan kimyasal silahların tümünden imha edileceğini ve böyle bir fabrikanın inşasının tamamlandığını açıkladı. Diğer ülkelerinde kendi tecrübelerinden yararlanabileceğini söyledi.

Aynı şekilde ABD dışişleri bakanı, George Shultz da elinde bulunan eskimiş kimyasal silahların imha edileceğini yerine korunma silahı olarak ikinci derecede kimyasal silahların üretileceğini açıkladı.

1930 yılından sonra Irak'ın geniş bir şekilde kimyasal silah kullandığı ortaya çıktı. Daha sonra çeşitli ülkelerin yetkilileri, kimyasal silahların kullanılmasını hususunda kuşkularını ve bu silahların korunçuluğunu dile getirdiler.

Konferansa katılan ülkeler oybirliğiyle Cenevre'de kimyasal silahlarla ilgili yapılan görüşmelerde, kimyasal silahların tamamının yok edilmesi lehinde karar aldılar. Irak dahi bu karara uymak zorunda kaldı.

Konferans alınan bazı kararlarla sona erdi. Bu kararlara göre:

1- Konferans, her çeşit kimyasal silahların kullanılmasını kınıyor. Konferansa katılan ülkeler, kimyasal silahların kullanılmamasını garantiler.

2- 1925 yılında Cenevre'de imzalanan anlaşmanın ilkelere uyulacağını, anlaşmaya imza atmayan ülkelerin de bu anlaşmayı imzalamaları karar altına alındı.

3- Konferansa katılan ülkeler, Cenevre görüşmelerinde kimyasal silahlar konusuna öncelikle ağırlık verilmesini ve bir anlaşmaya gidilmesi ve kimyasal silahların imal edilmesini, geliştirilmesini, depolanmasını ve kullanılmasını yasaklamalı.

4- Tüm ülkelerin bu konuda "ılımlı ve ciddi" olunması istendi.

5- Birleşmiş milletler Genel Sekreterine yetki verilmesi ve 1925 yılı Cenevre anlaşmasına aykırı davranışlar hakkında araştırma yapılması.

6- Tüm ülkeler, silahsızlanma konusunun ivedilikle ele alınmasını destekler.

OKUYUCUDAN " DEMOKRAT'A "

Sayın Dergimiz "DEMOKRAT" aramıza hoşgeldin derken, yayın hayatın boyunca başarılar dileirim.Senin Kürt basını arasında yerini alman ve dolayısıyla düşmana karşı bir derginin daha yayına başlaması bizleri içtenlikle sevindirdi,sizleri candan tebrik ederim.Tebrik mektubumu sana yazarken,bir okuyucun olarak,bende karınca kararınca bir şeyler yazmak istedim,yazacağım bu şeyler,belki çoğu kalem sahiplerince dile getirilmiş ise de,benimkini hatırlatma olarak, kabul etmenizi bekliyorum.

Her siyasi görüş,kendi yayın organlarında,kendi fikirlerini serpiştirir,ancak bunlar bilinmektedir.Bundan önemlisi, halkın basından beklentileridir.Basının da, bu beklentileri bilmesi ve bu ilke doğrultusunda, kendine yön vermesi ve okuyucularını doyurmasıdır.

Fikrimce;halkın nabzına göre görevini objektif bir şekilde,ifa eden basın organları, halkın gerçek sesidir. Biz de halkın sesi olabilmek için bunlar yetmez, yine fikrimce basın organlarımız,dış haberler ve örgütler arası çelişki ve çelişmekten çok BİRLEŞTİRİCİ OLMALIDIR VE KALEMİNİ DÜŞMANLARINA KARŞI KULLANMALIDIR.

Denilebilir ki, bu olsa yeterlimidir? Hayır yine yeterli değildir.Görüyoruz ki, düşmanlar bizlere karşı, sıkça birleşiyor ve fermanlar çıkartıyor. Ancak, bunu çok sonra anlayabiliyoruz,bunlar düşmanın fiili çalışmaları, peki propagandası, her gün Avrupa ve Amerika derken dünyayı karış karış geziyorlar.Aleyhimizde çalışmalar yaparlarken bazen başarılı oluyorlar,bazende olmuyorlar, bizlere dost bırakmamak için milyonları gözden çıkarıyorlar,para döküyorlar.Bunlara karşı, basınımız görevlerini çoğu defa yaparken, kendi kendimize sorduk mu? Acaba bu yapılanlar yeterlimi? Neler yapılabilir?

İşte, mühim olan bir noktada budur. Fikrimce, artık kalem sahiplerimiz, iki karpuzu birden taşımak zorunda, canlı yayıncılık dahil, ellerini alabilmişince uzatmalıdır. Basın ve yayınıımız, kendini dünya şartlarına göre yenilemesi, yanı sıra düşmanın gerisinde kalmamalı ve kendini geliştirmelidir.Artık yerimizi dünya kalem ve yayıncıları arasında almamızın zamanı geldi demelidirler, almalıdırlar.Belki yerini alan bazı kişiler var, ama acaba yeterlimi? Onları yalnız bırakmayalım ve yarınları hazırlıklı girelim.

Ha az kalsın unuttuyordum, dost Demokrat, dedim ya bu söyleyeceklerim, belki daha evvelde söylendi, belki hatalıyım da, ama yinede yazdık,karınca kararınca.

Söyleyeceğim son şey,şu olacaktır; kalemler, daima ulusal kurtuluş mücadelelerinde, kılıca yardımcı olmuştur. Başta dedik ya birleştirici olmalıyız. İşte kalemlerimiz ülkemiz üzerinde oynanan oyunları, bir an olsun unutmadan yazmalı ve adeta kılıca yardımcı olmasının, yanı sıra, ağız savaşta körlenen kılıcı bilemelidir.İşte, o kaleme ben kalem derim. Diğer kalemlere laf yok. Düşün.

Kitle malı olan, basına büyük görevler düşer,bu da adil bir dağıtım sistemidir. Basın organları, halka yönelik olmalıdır ve halkın arasına girmelidir, giremeyen organlara diyebilecek zaten bir şey yok. Bir şeyi yok ki, girsinmi diyelim, hayır amagirmeye özen göstereyim,oda yoksa o söz,ona. Dostça selamlarımla.

M.Ata Acat

Allah'ın Yüce adıyla...!
Değerli"Demokrat" çalışanları...!

Sizlerinde bildiği gibi, Kürdistan ulusal kurtuluşuna büyük zararlar veren"yabancı fikirler" halada halkımızın kandırılmış insanları

arasında bulunmaktadır. Bu "fikirler" her defasında halkımızın gerilemesine sebep olmuştur. Kürdistan Kurtuluş Mücadelesi'nin en yüksek seviyesinde bile, bu yabancı fikirleri taşıyanlar mücadeleyi provoka etmişlerdir.....Halkımızın bağlı olduğu düşünce şüphesiz İslamdır. Dolayısıyla İslamı da ele alarak Kürdistan Kurtuluş Mücadelesinin güçlendirilmesi fikri 1880 Şeyh Ubeydullah'tan, Molla Mustafa Barzani'ye dayanmaktadır.

Bu gün Kürt komünist hareketlerinin kaderi ortadadır. Halktan ayrı bir ideoloji savundukları için, tabiatıyla halktan destekte alamamaktadırlar. Kürt halkı müslüman olduğu için, ayrıca müslümanca yaşamak istediği için "yabancı fikirleri" hazmedememektedir. Dolayısıyla islamdan uzak olan her hareket Kürdistan'da sarsılacaktır. Ve ben inanıyorum ki, K.D.P. hiç bir zaman halkının inancı dışında bir fikre sahip olmamıştır, inşallah olamazda. Yine de inanıyorum ki,bugün Kürdistan'da K.D.P. islam ile birlikte silahlı savaşa başlarsa en kısa zamanda başarıya ulaşacaktır. Sizlerden ricam "Demokrat" dergisinde islamı da işlemenizdir. Ayrıca K.D.P. saflarında islami felsefesiyle kabul edilen insanları da aranıza almanızdır. Bu işi de ancak devrimci müslüman Kürt kadrolar yapabilirler.

Şimdi di Demokrat'ın birinci sayısıyla ilgili bazı eleştirilerde bulunacağım. Sizler, Demokrat'a omuz verilmesi için, tüm Demokratlara, Devrimcilere, Sosyalistlere vs. çağrıda bulunmuşsunuz ama ne yazık ki günümüz Kürdistan'ının (% 99 müslüman) müslümanlarından yardım istemişsiniz. Bu da vahim verici bir olaydır! Yine başka bir yerde; "müslümanlık Orta-doğu Milletlerince kolay bir kabul görürken,ülkemize yerleşmek için 400 yıl mücadele vermek zorunda kaldı" diyorsunuz.İslam her zaman adaletten yanadır.İslamın temel kaynağı da Hz Muhammed (S.A.V.) ve o'nun dört halifesidir. Yani islam onlardan

örnek alınabilir. 1400 yıl önceki siyasi yapıya baktığımızda tüm dünya hükükçularında kabul ettiği gerçek islamın o döneme kurtuluş getirdiğidir. Dolayısıyla 1400 yıl önceki Kürdistan siyasi olarak zulüm eden sistemlerin tahakkümü altındaydı. Ve islam'ın ilk 38 senesinden sonra Kürtler bu tahakkümden kurtulmak için islama girmişlerdir. İslam orduları ise zulüm edenleri (ister Kürt ister başka bir millet olsun) cezalandırmıştır. Ama bu 400 sene sürmemiştir. O dönemde ve bu günde ilerici bir rol oynayan islam, nasıl olurda Kürtlere zorla kabul ettirilsin! Bence bu yanlışır, Kürtler isteyerek islamı kabul etmişler.

Kürdistan'da ki medreseleri ve yetiştirdiği insanları genişçe ve detaylarıyla açıklamak gerekmez mi? 1909 yılında İstanbul'da tüm güçlerini ortaya koyarak Kürdistan kurtuluşu için mücadele veren Kürt Teraki ve Teavun Cemiyeti, Hevi, Kürdistan Teali Cemiyeti vs. örgütlerin gerilemişinin suçunu ağır bir şekilde değerli liderlerine yüklüyorsunuz. Ve "bu örgütlerde tarihe karıştı" diyorsunuz. Sizler yurtsever olarak o dönemki çalışmalarla iftihar etmelisiniz.

Edgar O' Ballance'den alıntı yaptığınız, Mahabat ile ilgili yazıda gerçeklerden uzak ve Sovyet Rusya'nın işlediği canice ihaneti, mazlum Kürt Cumhuriyetini kuran aşiretlere yüklemek yanlışır.

Pravda gazetesinden alınan yazı ve yukarıda yazdıklarımın dışında başka, hemen hemen Demokrat'taki tüm yazılara katılıyorum ve destekliyorum. K.D.P. eğer halktan destek almak istiyorsa, halk gibi düşünmeli ve halkın istediğini yapmalıdır. O zaman bende K.D.P ile beraber aktif çalışacağım.

İlerde ki günler bunu gösterecektir.

Dostça selamlar.

11.1.1989

**Batman'lı
MESUT**

Başarılar Demokrat...!

Uzun zamandan beri üzerine yazıp çizdiğimiz birleşme sorununu kendi aranızda gerçekleştirmeniz şüphesiz tüm dostları sevindirdi. Umudumuz bu atılan ilk adımın son olmasıdır. Bu acil sorunun üzerinde gelecekte de titizlikle durulması ve diğer güçlerle de cephe ve güçbirliğine gidilmesi için çalışmanız düşmanı o kadar kahredecektir.

Yayın hayatınızda başarılar diler dostça selamlarım.

DERSİMLİ AHMET

BUYEREK MEZİN

Büyerek gelek mezin e ku dîsa Demoqrat li Kurdistana Bakur hatin cem hev û bi hev re yekîtiyek siyasî pêkanîn.

Bi tevî nexweşiyên şexsî, xisarret, tehdagihîştin û peydebûna xeterên gelek mezin, ji nuh de peywendîdanîna wan şana pesindariyê ye. Piştî hewqas kuştina kesan û brîndarkirinan, li dij hev welwele derxistin, paşgotin û nexweşiyên, hatina wan a cem hev kêfxweşiyek gelek mezin e. Bi salan, şerê brakuji û dijminatî, di nava hêzên demoqrata de bûbûn ûştta têveliyên gelek dijwar. Piştî wê, hatina wan a cem hev, dayîna destbratî û sêdaqata wan, bêguman, wek siyaset dijîtiya hêzên demoqrata ji holê radike û di nava sefên wan de bawerî û moral zêde dike.

Çawa, gava nexweşiyê destpêkir, pê re jî di nava sefên azadîxwazan de xemgînî û şîn peyde bûn. Lewra, şerek ne li gor bawerîya wan bû. Çıqas li dijî hev bûn jî, lê di heqîqetê de pê dêşiyên û kiryarên li dijî hev li xweşiyê wan nedihat. Wek tiştek bê sebeb, bê hemd û ji derveyî îrada xwe didîtin. Nexweşî ji ku derket, bira derkeve!. Belam, me-

zin bû, heta bû sebebê brakujiyê û perçebûna Partiyê. Lê ya herî girîng, ya zehmet çêkirin e!. Tê gotin : " Xirakirin hêsan e lê çêkirin zehmet e".

Piştî her tiştî ji nuh de hatina cem hev, jê re jê re dilsozî û fedakarî dixwest. Dîsa hatina cem hev a wan kesên ku qesta kuştina hev kiribûn û wek bra bi hev re xebata wan, hêsanî nayê dîtin. Lê mirovên bîrbir, xîretkêş, dilsojê wêten û azadiyê dikarîbûn di bin wî barê giran de rabin û li hev bibûrin!. Bi taybetî wan kesên ku xesaret dîtibûn xwe dane pêş û fedakariya zêde wan da ser milên xwe. Ji bona yekîtiyê xesareta xwe ji çavên xwe avêtin û ji dil tesîra xwe dan nîşandan. Piştî ku ciwamêrî ji wan kesan çêbû, peywendî xweştir meşiyên, aşî û yekîti hate damezirandin. Wek avek li avê bê kirin, kîndarî vemirî û bûyerek girînga dîrokî di mêjûwa PDK-T de hate peyde kirin, cîkî xweyî bilind girt, bû laîqî şahnazî û pesindanê.

Di dilê her Partîzanekî de elewa aşî û dilsoziyê geş kir!. Ne tenê di nava endaman de, bêsîk di nava dilê her dilsozekî de jî teneke germ da, şahî û bextewarî geş kir. Bi taybetî di vê babetê de yên ku yekîtiya demoqratan di ser her tiştî re girtin, xebatek zêde dan nîşandan, fedakariya zêde kirin û bi serwestiya xwe aşîkî dîrokî pêkanîn. Bîrbirî û serwestbûna herdu serkirdayetiya û bi taybetî ji aliyê (...) ve daxwazek weha pêşdedayîn, qedrek zêde dide yekîtiyê û bi vî awayî jî şexsîyeta wî ya bilind dide diyarkirin.

Wek wan hevalên qedirbiha ku bi yekîtiyek weha aşî pêkanîn, hêvî tê kirin ku demoqrata li hev ve-hewin û karê xwe yê rêzanî bi şahî û kêf bidomînin. Piştî vê lihevhatinê divê mirov : Her nexweşiyê jî bîr bike, li hember tiştên ku bibin, ûştta şerê brakujiyê raweste û bi taybetî haydarê wan tiştan be!.

M. Salih Fîslî

DAXUYANÎ

Di vî wextê derbasbûyî de hêzên Pêşmergeyên Partiya me, ku di bin ala cepha Kurdistanê Iraqê de kar dikin, ev çalakîyên xwarê kirin.

1- AMEDIYE : Di 25.11.1988 an de, mufrezeyek ji liqê yekê, li hêzek leşkerê Iraqê teqandin. Ev bûyer li nêzikî gundê Zêwe, li mintîqa Nêrwe û Rêkan çêbûye. Piştî şerekî dijwar, Pêşmergeyên zîrek, hêza dijmin neçarî şkestinê kir. Di meydana şer de hêza dijmin çar kelex li ci hiştin.

Destketinên Pêşmerge ev in :

4- Tifingên keleşkof

9- Cercûrên keleşkofê

Xisaretên Pêşmerge nîn in.

Di 16.12.1988 an de, hêzek ji Pêşmergeyên liqê yekê yên xebatkar, li nêzikî gundê Rîşme yê xerakîrî - mintîqa Rêkan - berê çêkên xwe dan dijmin û li wan teqandin. Di encama vî şerî de komek ji dijmin hatin kuştin û brîndar kirin. Yê din jî li hev teqandin û du kelexên xwe li ciyê şer hiştin.

Destketinên Pêşmerge ev in :

2- Tifingên keleşkof

5- Cercûrên keleşkofê

Tu zerarek Pêşmerge tune ye.

2- ERBÎL (Hewlêr - Şeqlawe) : Di 12.11.1988 an de, hêzek leşkerî ket bin çavneriya rêxistinên licna navça Şeqlawe ser bi liqê du yên xebatkar. Li herdu xerabegundên ŞÊXWESAN û BALISAN - yên şehîdên çekên kîmyewî yên xerdel - Leşkerên dijmin dixwestin pencere û deriyên xaniyên herifî ji xwe re bibin û pê tabiyên xwe ava bikin. Pêşmerge kemînek saxlem di riya zivirîna wan de danîn. Erebyek leşkerî (Iva) ket kemîna wan. Pêşmergan berê çekên xwe dan erebê û ew imha kirin. Yê tê de tev kuştin.

Yên kuştî ev in :

1- Onbaşi: Ali Ferhan Seger. Rojbûna wî: 1963, ji hêza 6059

2- Onbaşi: Kazim Silêman Wehid. Rojbûna wî: 1955, ji hêza 3185

3- Leşkerê (er) : Abdulwahid Ali Wali. Rojbûna wî: 1963, ji hêza 3186

Her wisa du leşkerên din yê kuştî jî di nava erebê de nehatin naskirin. Ji ber ku belge li ser wan tunebûn.

Di vî êrîşê de sê tifingên keleşkofê bi dest ketin.

3- ESKIKELEK : Di destpêka meha 12.1988 an de, hêzek ji Pêşmergeyên licna deşta hewlêrê ser bi liqê du, li nêzikî gundê ŞÊWEREŞ li kêleka YASINAXA, li ser riya MUSIL û HEWLÊRÊ, ketin kemînek dijmin.

Di navbera Pêşmerge û hêzek leşkeriya mezî de şetek şidyayî destpêkir. Hêza eskerî hewl dida ku bi piştigiriya panzêran dora hêza Pêşmerge bigrin. Piştî şerekî dirêj, Pêşmerge telifetek xist nav hêza dijmin û zincîra kemîna wan qetand. Di vî şerî de Pêşmergeyek hêza şehîd ket û du Pêşmerge jî hêşîr ketin. Yê mayî jî xwe xelas kirin.

PDKI-Liqê Ewropa

NESLÊ WINDABÛYÎ

Brîndar

Nehewcî meriv cardin li ser perçebûn û bindestbûna Kurdistanê û li ser zilm û zora dijmin bisekine. Îro, her Kurdekî bîrewer kê-m-zêde di zanîna mesela Kurd û Kurdistanê de ye. Kesê ku haya wî ji bayê felekê hebe, zane bê mesele çiyê çî nîne. Kesên ku guhên xwe digrin û naxwazin deng bibihîzin, ji xwe ker in û nehewcî meriv li deryê wan xe. Ezê di vî babeta xwe de li ser vî meselê ranwestim. Lewra, ezê hewl bidim ku li ser zimên û bi taybetî jî li ser zimanê neslê nuh yê ku li ser riya windabûnêye bisekinim.

Ez bawer im, kesên ku neçûbin yan jî di Awrûpa re-bi taybetî Almanya Rojava-derbas nebûbin, rewşa zarok û malbatên Kurd nedîtîbin û nefikirîbin, kê-m in. Ji ber ku îro piraniya Kurdên me li Almanya Rojava dijîn, meriv bike-neke riya meriv di wir re derbas dibe û meriv xwe li wan digre.

Li Almanya, berî her tiştî rewşa zarok û malbatên Kurd dikeve ber çav. Meriv bi vî rewşa wan têşe. Weke ku hinek cêrek ava cemidî bi ser meriv dakin, meriv ji nişkê de vediciniqê û bi meselê dihise. Ev ê û ecêbmayîn, ne ji ber nedelaliya wan e, ne ji ber belengazî û têrnexwarina wane jî. Lê ji ber windabûna zimanê wan yê zikmakî ye. Li Almanya zarokên Kurd di nav çerxa zimanê Tirkî de zû dihilin, roj bi roj Kurdiya xwe ya spehî ji bîr dikin û didin dû şopa zimanê Tirkî. Ne ku dewleta Tirk li Al-

manya bi darê zorê zarokên Kurdan asîmîle dike, nexêr! Dê û bavên Kurd çavên xwe ji vî meselê re digrin, bi ser halan de ew bi xwe -li der û hundur- bi wan re bi Tirkî dipeyivin û dibin qesasê serê zarokên xwe. Îro li Almanya, di malên gelek Kurdan de zimanê zikmakî "Tirkî" ye. Bi ser ku xurru Kurd in, lê cardin jî didin dû şopa vî zimanî. Li Almanya zimanê Tirkî bête wek modeyekê. Ji Kurdên me yê "lêvdeqandî", ku di emrê xwe de levza zimanê Tirkî bi devê wan nebûye, bigrin, heta bi kesên ku qaşo xwe serok û rêberên doza milletê Kurd hesab dikin, teva dane dû qûna zimanê Tirkî û wey li wî yê ku ji yê din çêtir û baştir vî zimanî bipeyive û zarokên xwe zûtir bike Tirk.

Di vir de meriv nikare van gundî û karkerên Kurd bi yekcarê gunehkar bike. Di vî pişavtinê (asîmîlasyonê) de gelek sebeb hene. Tirsê berê ya dewleta Tirk, hesabên vegera welêt, tesîra hogir, heval û cîranan, tesîra propaganda dewleta Tirk û ya herî girîng jî tesîra propaganda kesên şoreşger ku bi nav Kurd lê bi her tiştê xwe ve Tirk in, hinek ji van sebebên e. Sebebek ji wan jî ev e, ku di tekoşîna rizgariya netewa Kurd de girîngî û giraniya zimanê Kurdî hê qenc nehatiye fê-m kirin, kesên xwe zane û ronakbîr dihesibînin jî ev mesele bi millet baş nedane fê-m kirin.

Li Almanya gelek caran ez şahidî van propagandan bûme: "Ziman ji bo tégîhiştinê ye. Meriv bi çî zimanî hevdu fê-m bike ew ziman

muhîm e. Zanîna zimanê Kurdî niha ne pêwîst e, em şoreşger in, kengî Kurdistan xelas bû ji xwe wî çaxî hînbûna zimanê Kurdî hêsan e". U bi vî awayî propagandada nepêwîstiya zimanê Kurdî tê kirin û di nava milletê Kurd de xizmeta dijmin dikin, rûn li ser nanê dijmin dikin. Evên ku van propagandan dikin jî bi navê Kurdayetiyê vî karê kirêt dikin û ji bin ve derbê li doza milletê Kurd dixin. Ev jî tesîrek ji yê şovenîzma çepên Tirk û çepîtiya tûj e. Bi vî awayî, bi van propagandên nerast tesîr li millet jî dibe û millet jî dikin gunehkarên vî karê nepak. Di vir de gundî û karkerên me yê dilpaqij bi nezaniyî lê kesên ku propaganda "nepêwîstiya" zimanê Kurdî dikin bi zanîn "zîwanê di nav genmê Kurdistanê de diçînin" û bingeha dijmin qewîntir dikin. Ji ber, ku kesên ku propaganda başiya zimanê Tirkî û nebaşiya zimanê Kurdî bike, ne nezan lê zaneyê vî karî ye. Ev tişt ne tenê li Almanya lê li gelek welatên din jî tê kirin.

Di vir de kêmasîyên hêzên me Kurdan jî ji ber çav narevin. (Di warê parastin û pêşdebirina zimanê Kurdî de). Îro pîraniya hêzên me weşanên xwe bi zimanê Tirkî derdixin. Navên weşanên me Kurdî, lê naverokên wan bi pîranî Tirkî ne. Çaxa wîlo be, bingewa wan jî nesîbê xwe ji vî tiştî digre û bike-neke xwendin û nivîsandina Tirkî di ser û hişê wan de cî digre. Çaxa xwendin û nivîsandina Tirkî cîyê xwe di serî de digre, êdî Kurdî wek zimanê duwemîn dimîne û dibe zimanê cîgir. Bi vî nevwê Zimanê Kurdî hêdî-hêdî tê ji bîr kirin û çaxa tê xeberdan jî tevlihev dibe. Bi vî awayî hem xwendin û nivîsandin û hem jî peyva Kurdî dimihe. Heger bernameke ji bo parastin û pêşdebirina zimanê Kurdî neyê danîn û ew bername jiyana xwe di pratîkê de bibîne, wê hêdî-hêdî aloziyên heyî ji holê rabin û wê ziman jî bi rê keve.

Mesela me li ser zarokên Kurd bû. Heger di hundurê malê de derî ji nexweşiya zimanekî biyanî re vebû, ew ziman berî her tiştî berê

xwe dide hiş û mêjiyê zarokan. Nexasim heger ew nexweşî "nexweşiya zimanê Tirkî" be hê xerabtir e. Ji ber ku kesên, ku zû tişt di serê wan de dimeyin, zarok in. Heger ew nexweşî bi dê û bav re hebe û deryê malê jî ji vî nexweşiyê re vebe, êdî hûn halê zarokan bibînin...Zarok zûtir di bin tesîra propagandayê de dimînin û zûtir asîmîle dibin. Ev tişt di serê wan de qalib digre û her ku diçe ji wan re dibe nexweşiyek, nexweşiya serketina Tirkî û windabûna Kurdî. Divê her malbata Kurd di zanîna vî meselê debe, di hundurê malê de giraniya xwe bide zimanê Kurdî û di mesela gîhandina zarokan de zîz be. Îro gelek zarokên şoreşgerên Kurd (!) bi Kurdî nizanin. Çaxa pîrsa Kurd yan Tirkbûnê ji wan tê kirin, bêsekin dibêjin "em Tirk in". Şoreşgerî û welatparêziya me di ir de eşkere dibe. Ez gelek malbatên Kurdên şoreşger nasdikim ku zarokên wan nikarin du gotinên Kurdî li hev swarkin. Bêguman dê û bavê wan di gotinê de tenê li ser Kurdayetî û şoreşgeriyê dimaynin. Lê di emelê xwe de gotinek wan li hev dernakeve û zarokên xwe roj bi roj zûtir ji Kurdayetiyê bi dûr dixin û dibin qesasê asîmîlebûna zarokên xwe. (Di vir de meriv heyranî Kurdên Konyayê dimîne. Bi ser ku çend salên dîrûdirêj bi mihacîrî di nava Tirkan de jiyane jî, lê dev ji zimanê xwe berne-dane. Her çiqasî Kurmanciya wan ne safî be jî lê bi wî halê xwe di mala xwe de û bi zarokên xwe re bi Kurmancî dipeyivin. Vî karê hêja li Awrûpa jî berde-wam dikin). Ev karê nebaş - bi destê xwe asîmîlasyon kirin- ji bo me Kurdan gunehkarî û windabûnek, lê ji bo dijmin xizmet û qezencek mezin e.

Di vir de, ez nabêjim çima zarokên me hîna zimanê Tirkî dibin. Ez bawer nakim ku kes li dijî hînbûna zimanan be. Ji berê de li cem me dibêjin: "Her zimanek zilamek e". Yanî meriv çiqas zimanan zanibe hewqasî baş e. Di şerê rizgariya netewa Kurd de

zanîna her zimanî pêwîst e. Divê em bi gelek zimanan zanibin da ku em karibin bi berfirehî tekoşîna xwe bikin û xwe bi milletên din bidin qebûlkirin. Bi taybetî jî zanîna zimanên herçar dewletên kolonyalîst pir pêwîst e. Divê em bi zimanê wan xwe di nava wan de bihînin û di hundurê wan de derbê li wan xin. Herwekî îro eynî tiştî ew bi serê me dikin, cilên Kurdî li xwe dikin, zimanê me fêr dibin û pê derbê li me dixin. Di vir de mebesta min ev e; em mecbûrin zarokên xwe hîna zimanan bikin da ku sibê ro ew di sazî û maqamên tekoşînê de cî bistînin û bibin ksdroyên Kurdistanê. Lê bi şertê ku em wan bi zanîna millî bimeyînin, ji tore û adetên Kurdî bi dûr nexin û ya herî girîngtir jî wan ji Kurdayetiyê veneqetînin. Divê em mesela zimên bi şiklê çekek ji çekên tekoşînê bi kar bîne.

Parastina zimanê Kurdî, di berxwedan û hebûna milletê Kurd de rola herî mezin lîstiyê. Heger îro milletê Kurd bi hezar salan hebûna xwe parastibe û serî ji dijmin re netewandibe, sebeba herî mezin parastina zimanê Kurdî ye. Heger me jî wek gelek milletên din dev ji zimanî xwe berda û zû teslîm bibûna, niha ji zûde em jî ketibûn nav refên milletên hilyayî. Lê bi saya serê bav û kalên me û bi taybetî jî bi saya dayikên Kurd me zimanê xwe hetanî îro parast û meydan ji dijmin re xwend. Parastina zimanê Kurdî em li ser lingan hiştin û di parastina zimanê Kurdî de jî rola herî mezin jina Kurd lîstiyê. Di vir de divê her malbata Kurd, her dê û bavê bîrewer di hundurê malê de bi zarokên xwe re bi Kurdî dipeyivin da ku ew zarok zimanê xwe yê şêrîn ji bîr nekin û pê şexsiyeta xwe biparêzin. Zarokên ku îro zimanê xwe winda bikin, sibê wê şexsiyeta xwe pê re berdî û dusibe jî wê pêhnekê li-Kurdîtiya xwe xin. Ev jî li zerara me lê li fêda dijmin e.

Di mesela parastina zimanê Kurdî de, divê her sazûman, rêxistin û malbatên Kurd pir zîz bin. Divê li ser vî pîrsê rawestin,

(Dûmahîk rûpel 23)

MÎRÊ BOTAN-MIHEMED BEGÊ

Asker GOYÎ

Heya niha çar-pênc qirn di ser mîrîtiya Mihemed Begê re derbas bûne. Lê gelê Kurd, nexasim gelê Botan ew ji bîr nekirine. Ji bo çi?..

Du sebebên jibîrnekirina Mihemed Begê hene. A yekê, Birca Belek wî daye çêkirin û xwedyê Birca Belek yê yekemîn e. A dudwa jî, Mîrek pir zilmkar, nemerdu qetilkar bû. Ji van herdûsebebana ku Mihemed Begê ji dîroka gelê Kurd nehatiye rakirin û behs û navê wî di nav gelê Kurd de tê gotin.

BIRÇA BELEK ÇAWA HATIYE ÇÊKIRIN, JI BO ÇI BIRÇA BELEK?

Di navbera siltanê Osmanî, siltan Mûrad û Bizansiyan de cenggek çêbû û dijminê Osmanî selev li Osmanî xwar. Siltanê Osmanî Mûrad hawara xwe anî Kurdistanê. Wî çaxî Mîrên Kurdan nîvserbixwe bûn. Mîrên Kurdan, zêrîser, heqderî, xerc û xerac didan Osmanîyan. Wexta Osmanî têtetana tengayiyê, gerek begên Kurdan leşker bibrana alîkariya Osmanîyan. Mirin û mayîn bi hev re, lê di welatên talankirî de, serbilindî, namûs, şeref, xerc û xerac, xezne û mal ji Osmanîyan re dima. Mîrên Kurdan aferîn digirtin û begên bê felek brîndar û leşkerên xweyên mayî dianîn û dihatin welatê xwe.

Siltan Mûrad di vê cengê de pir ket tengasiyê, ta ku Mîrê Botan leşkerên xwe anî û hat hawara wî. Wek tete zanîn <<Kurd ji xelkê re ga, lê ji xwe re golik in>>. Di vê cengê de, Kurdan mîrxasiyek hêja kirin, selev li dijminê Osmanî xwarin (zora dijminê Osmanî birin) û bi serfirazî

ji cengê derketin. Siltan Mûrad qehremaniya Mîr Mihemed û leşkerên wî dît û piştî cengê Mihemed Begê ezimand (vexwendî) kela xwe û çend rojan kir mêvanê xwe. Xwîşkek siltan Mûrad hebû, navê wê ZEYNEF bû. Siltan Zeynef bihîst ku Mîrê Kurd bêjin e û brayê wê Siltan Mûrad dixwazit wê bide wî. Siltan Zeynef bi dizî qewl ji Mîr Mihemed xwest û wextê hevdû dîtin, siltan Zeynef gote Mîr Mihemed:

- Brayê min siltan Mûrad dixwazit min bidit te û wê bêjit te: " Tu ji bo qehremaniya xwe ya cengê çî dixwazî". Tê bê je: " Ez hostayê te Cihûyê Belek (☉) dixwazim".

Mîr Mihemed Begê gotinên siltan Zeynef qebûl kir. Siltan Mûrad xwîşka xwe da Mîrê Botan. Mîr, siltan Zeynef û Cihûyê Belek bi leşkerên Mihemed Begê re berê xwe dan Kurdistanê û hatin Cizîra Botan.

Mîr Mihemed daweta xwe li Cizîrê kir. Mîr Mihemed, ne li Stenbolê, ne li rê û ne jî li Cizîrê bi siltan Zeynef re raneza. Piştî çend rojan dest bi çêkirina Birca-Belek kirin. Hostayê wê Cihûyê-Belek bû. Birca-Belek di heft salan de hat avakirin û di van heft salan de jî Mîr Mihemed neçû ser ciyê siltan Zeynef. Siltan Zeynef hertim dihizirî û digot: " Mihemed Begê ez anîme da ku ez bibim jina wî, lê belê çima daxilî min nabit û min ji xwe re nakitin jin? Çêdibit ku li hêviya avakirina Birca-Belek bit". Birca-Belek jî avakirin, lê Mihemed Begê dîsa daxilî siltan Zeynefê nebû. Siltan Zeynefê texmîn kir ku Mihemed Begê gotibit: "Ezê Birca-Belek avabikim, siltan Mûrad bikujim û bibim siltanê Osmanî. Ji bo vê ye ku Mihemed

Begê daxilî min nabit. Wextê daxwaza xwe bi cî anî, wê wî çaxî min ji keçiniyê dênit". Siltan Zeynefê baweriya xwe bi vê texmînê anî ûnamek ji brayê xwe re nivîsî. Di nama xwe de ji brayê xwe re got: " Ev zêdeyî heft salaye ku ez ji cem te hatime. Ez li cem te çibûm, niha jî ew im. Heta niha hê ez keç im. Mihemed Beg daxilî min nabit" û şika xwe ya ji Mihemed Begê dikir, ji brayê xwe re nivîsî û birêkir.

Wextê nama siltan Zeynef ghişt destê siltan Mûrad û ew xwend, baweriya xwe bi xwîşka xwe anî û xeber da Mîr Mihemed û siltan Zeynefê da ku bîst Stenbolê. Wan bi hindek leşkerên xwe ve dan rê û çûn Stenbolê. Mihemed Begê çû dîwana siltanê û temene bû. Lê siltan Mûrad rû nedayê û got du leşkerên xwe da ku Mihemed Begê bigrin, bibin dîrî Stenbolê û bikujin. Termê wî li wê bihêlin, cilikên wî di nav xwîne de bidin û jê re bînin. Leşkerên siltanê, Mîr Mihemed birin rexê Stenbolê, lê dilê wan negirt ku wî bikujin. Ji ber ku wan jî qehremaniya Mîr Mihemed ya cengê bihîstibûn û hê ji bîr nekiribûn.

Leşkeran got Mihemed Begê: "Tu cilikên xwe deyne vanderan, se (kûçik) pir hene, emê yekî bikujin, cilikan di nav xwîna kûçik de bidin û ji siltan Mûrad re bibin. Ew ji ku zanit xwîna segan yan ya mirovan kîjan e. Mihemed Beg tazîkirin, çûn segê xwe kuştin û bi riya xwe de çûn. (☉) Mihemed Beg tazî qesta Stenbolê kir û li kolanên Stenbolê geriya. Şev bû, serme bû, ew çû ber xaniyê siltan Zeynefê. Siltan Zeynef hê raneza bû û meraqa Mihemed Begê dikir. Dergevan (notirvan) li ber deryê qesra siltan Zeynef hebûn, ji bo wê Mihemed Begê nikarîbû biçit hundurê malê. Mîr Mihemed hinek berên (kevir) piçûk ji erdê

rakirin û avêt pencera (kuleka) oda siltan Zeynefê. Siltan Zeynef hat ser kulekê, nerî ku Mihemed Begê taxî li ber xanî sekiniye.

Mihemed Begê destê xwe ji siltan Zeynefê re hejand daku bêt û terka Stenbolê bikin. Siltan Zeynefê cilikên xwe bi hev ve girêdan (kir wek werîs), bi şevga kulekê ve girêda, destê xwe pê girt û çû xwarê. Siltan Zeynef û mêrê xweyê tazî ketin kolanên Stenbolê da ku ciyekî germ bibînin û xwe tê de veşêrin. Di kolonekê de firinek dîtin. Deryê firinê vekirî bû, tu kes tê de tune bû. Çûn hundur û li ber firnê rûniştin ku xwe germ bikin. Sînga Mîr Mihemed germ dibû, piştta wî dicemidî, piştta xwe dida firnê sînga wî dicemidî. Dilê siltan Zeynefê pir bi Mihemed Begê şewitî. Şelê xwe derxist û bi piştta Mihemed Begê dakir. Mihemed Begê rabû, herdû destên xwe avêtin navtenga siltan Zeynefê, anî erdê û ji keçkanî xist. Siltan Zeynef ma şaşmayî û ji Mihemed Begê re got :

" Ev çî li te qewimî malxerab, tu dînî yan jî ehmeqî! Ewqas qesr, kele û ciyên xweş û nerm hebûn, te çima li wanderan ev kar çênekir lê te li vê derê kir?"

Mîr Mihemed jê re got :
" Tu zanî çiyê ! Min sûnd xwarîye, heta ku jin şelê xwe ji bo min neêxit (danexe) ez daxilî wê nabim".

Mîr Mihemed nizanîbû bê seba ku siltan Mûrad ceze daye wî çiyê û haya wî ji siltan Zeynefê nebû. Wê jî tiştê ji wî re negotibû. Siltan Zeynef bi lez û bizav çû cilik ji Mihemed Begê re anîn û ew bir mala xwe. Ew çû cem brayê xwe, mesela xwe û Mîr Mihemed jê re got û azadkirina Mihemed Begê ji brayê xwe xwest. Siltan Mûrad Mîr Mihemed efû kir û wan jî berê xwe dan Cizîra Botan û vejeriyana wir. Kêfa siltan Zeynefê ji Mihemed Begê re hat û jiyana xwe bi hev re berdewam kirin.

BIRCA- BELEK: Li rojhilata Cizîra Botan hatiye çêkirin. Dîwarê wê yê rojhilat di nava şetê (çemê) Dicleyê de ye. Sêsed û şêst û şeş odeyên Birca-Belek hebûn. Nêzîkî pira ku Cihûyê-Belek çekirî ye. Ji bo Tûrîzmê eserek baş bû, lê belê çî fêde! Dewleta zorkara Tirk, dest danî ser û wek hemû sinetên (sanat-pîşe) Kurdan xerakir û niha bes hindik dîwar ji Birca-Belek neherifandî mane. Dewleta Tirk ji xwe re kiriye qîşla leşkerî. Sinet û Tûrîzma Kurdan ji wan re bûye êşkencexane! Dijminê Kurd, sinetê ku xerab û wêran nekiriye, ji xwe re kiriye ciyê kêf, seyran û meyxanê. Wek: Birca-Belek, Diyarbekir û hwd, da ku gelê Kurd li lêkolîn û dîroka xwe nepirsit, ji bîr bikir an jî ji tursan xwe li xwe nekir xwedî.

Heyf û mixabine ji bo Birca-Belek, ku dîrok "zanên" Kurd û Kurdîstanê lê napirsin. Çimkî li dîrî Kurdistan "dîrok" an dinivîsin. Dewletên xwînrej qebrên xwe bi destên xwe dikolin ji bo, ku ji binyata Birca-Belek hin tiştên din jî ranakit û navêjit. Heger evan tiştan bikir, wê qenceyekê pir mezin li nivîskar û dîrokanên Kurd bikin.

CIHUYÊ - BELEK Û PIR:

Rojekê Mihemed Begê ji Cihûyê-Belek re got:

"Divêt tu pirekê li ser şetê (çemê) Dicle ava bikî. Divêt koçek li aliyê Cizîrê û koça din jî li aliyê Silopya be".

Cihûyê-Belek ev daxwaza wî qebûl kir û dest bi çêkirina pirê kir. Pirek pir rind û hêja avakir. Mîr Mihemed di ser pirê re çû û hat. Mîr Mihemed Cihûyê-Belek xwes dîwanxanê. Di dîwanxanê de destekî Cihûyê-Belek jêkir da ku ew sineta (pîşe-sanat-destkarî) li tu derekê din çênekit û sinetê Cihûyê-Belek tenê li welatê Mihemed Begê Bimînit. Piştî brîna

Cihûyê-Belek sax bû, hostayê hêja çû dîwanxana Mihemed Begê û jê re got : "Ya Mîrê min, daxwazek min ji te heye". Mîr got : " Bêje". Cihû dewam kir : " Mîrê min, ji min re şîrê mîhên reş û şefa şîn kar bike (peyde bike) ezê pirê qayîm bikim da ku pir tucar xerab nebit".

Mihemed Begê daxwaza Cihûyê-Belek bi cî anî. Cihûyê-Belek, şîr valakir zergên mezin (qazanên mezin) şef xist nav û li ser agir keland. Wextê baş kelya, got xizmetkaran : "Van zergan bînin û li ser pirê rêz bikin". Xulamam zergan rêz kirin. Cihûyê-Belek ew şîr bi temamî rijand ser pirê û got xulamam : "Zergan bibin". Zerg tev ji ser pirê birin. Cihûyê-Belek bi tenê çû aliyê pirê (aliyê Silopya) û agir berda şîr û şefê. Wek neftê agir girt pirê û pir teqya. Ji pirê bi tenê koçên wê man, tiştêkî din nema. Cihûyê-Belek bi vî awayî tola destê xwe ji Mihemed Begê stend, çû aliyê Goyan, bû mêvanê Mîrê Gürkêl û pirek ji bo xatirê wî ava kir. Ev pir hê xeranebûye û navê wê pirê PIRA SPÎ ye. Li ser Robozik e.

PIRA SPÎ: Dirêjiya wê 60 - 70 metro, firehiya wê 2,5 - 3 metro ye. Berên pirê ji zozanê gundê ZIRAVGÊ (meydana ziravigya) hatine anîn. Wextê wê pir bihata çêkirin, Cihûyê-Belek got Mîrê Gürkêl : "Hevqas ber ji bo vê pirê lazim e". Paşê ber tev anîn ciyê ku wê pir lê bêtin çêkirin. Di xelasiya pirê de berek pirê hat dizîn. Cihûyê-Belek berek ji avê derxist (berek şîn e) û kir girêdana pirê. Ji çêkirina pirê û heta niya pir caran lehiyê avêtiye ser pirê, belê hertim pir qayîm dibit û naherifit. Çend caran Tirkên kolonyalîst xwestin pirê xerabikin, da ku gelê "GOYAN" alîkarî û danûstendina xwe bi gelê xweyên li bin deşta Iraqê re, nekin. Ji ber berxwedana "Goyan" Tirkên xwînaxwar heta îro hertim gavên xwe bi paş ve avêtin.

MÎRÊ GURKÊL:

Bajarê Mîrê Gurkêl li navbera av Hîzil û Ro-Bozek, ciyê ku Hîzil û Robozek digihên hev (tevlîhev dibin) li ser çiyayekî bilind hatiye avakirin. Diwarên kela Mîrê Gurkêl, li çar aliyê çiya bilind dibûn û heta niha hinek diwar û şûna xaniyan diyar in. Rojekê mirovekî ji Mîrê Gurkêl re got :

" Goyî xerc û xeraca xwe nadin û gotine emê Mîrê Gurkêl bikujin". Mîrê Gurkêl xeber şand da ku mezinên Goyiyan bèn cem wî. Wextê mezinên Goyiyan hatin, Mîr ferman da leşkerên xwe da ku wan bigrin, bibin zozanê ziravikya mezin, bi destên xwe kerenga bidirûn (biçinin), her yek piştîyek kereng bide piştî xwe û bibin kelê. Mezinên Goyiyan bêçare bûn, emrê Mîr qebûl kirin û piştîyê kerengan anîn kelehê. Mîrê Gurkêl, mezinên Goyiyan avêtin zindanê heta ku kereng li ber tavê hişk bibin. Wextê kereng li ber tavê hişk bûn, mezinên Goyiyanm pêxwas pêl kerengan kirin heta ku kereng bûn ka.

Jinekê ji gelê Gurkêl, halê ku mezinên Goyiyan têdebûn, dît û dilê wê pir qurusî. Hêdika got mezinekî Goyiyan : " Wextê hûn zivirîn, xwe kar bikin û filan rojê werin wî aliyê avê bisekinin. Bila yek ji we têkeve avê, wextê min teşiya xwe bi cewdikê avê re rêkir jêr, zanibin ku dergevan nînin û derbasî kelê bibin. Kelê zeft bikin, çar aliyên bajêr bigrin û bi şûr û xenceran yek mirovî nehêlin, teva bikujin.

Mezinên Goyiyan wek gotina jinikê kirin. Gelê Kela Gurkêl tevde kuştin. Tenê jinikek bi hemil (li halekî) û ne li bajêr bû, ew tenê xelas bû û çû Bexdayê. Mirovên ku zarok û neviyên wê jinikê ne, niha li Bexda dimînin. Roja îna xwe GOYANÎ dipêçin û dibêjin : em "GOYÎ" ne.

NÊSLÊ WINDABUYÎ

çi bi devkî û çi jî bi nivîskî dest bavêjin vê grêkê. Ne ku helkirina zimên li bendî avakirina Kurdistanê bihêlin û rê bidin windabûna neslên nûhatî.

Ez gotina dawî, ji gorbehişt DR. Nûreddîn ZAZA re dihêlim:

" Geli Kurdan!

Heger hûn naxwazin ji hev tarûmar û winda bin, berî her tiştî zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin.

Lê, eger dixwazin xwe nas bikin û xwe bidin nas kirin û hez kirin, bi hevaltî û dostaniya milletê din re pêş ve herin, bi rûmet û serbilind bijin, dîsa zimanê xwe bixwînin û bidin xwendin".

ZAFERE...

lanımızda oldukça netleştirdi. Sınıf temelinde örgütlenmeyi, amaçlayan güçler, sürekli bölünmeler ve dağılmalarla karşılaştılar. Böylesine dağınıklığı, halkımız da hiç bir zaman benimsemedi ve güçler yalnızlaşmakla

başbaşa kaldılar. Yönetici konumunda olan, birbir türlü zorlukla yetişen, kadrolar sağa- sola, kabadayca savruldu. Acı deneyleri, ders alınan miraslar olarak kabullenip, Ulusal Kurtuluşu hedefleyen, devrimci-demokrat kadroları kucaklayan, demokratik merkezîyetçi örgüt anlayışıyla, Ulusal Demokratik Devrimi başaracağız. Ulusumuzun, ulusal kurtuluş ve devlet olabilme, geçiş sürecinde, anti-empyralist ve anti-sömürgeci kadroların sıkı birliğiyle, devrimimiz gerçekleşecek, halkımız çağdaş yaşama kavuşacaktır. Bu sürece damgasını vuracak, düşünce biçimi " demokratik"lidir. Bu ilke, esasında ideolojik birlik, politik mücadele, ekonomik-demokratik hakların kazanımı için anti-sömürgeci savaş ve halkın yaşamının çağdaşlaştırılması, somut ulusal kurtuluş koşullarına halkla birlikte varılmasıdır.

Halkımızın kurtuluşu için Ulusal Kurtuluş Savaşı, halkımızın mutluluğu için Ulusal Demokratik Devrim, zafere doğru giden yoldur.

HELBEST

ZAROKÊN HELEPÇE

Ax dayê!
Wax dayê!
Di nav dar û deviyên de
Xwedikirim bî şîrmêjî,
Li bin top û balafiran
Dema zaro te bi cilkirim,
Ji bo şoreş mezin kirim.

Lê ew daxwaz bi cih nehat.
Bêhna min çû êdî nehat.

Dayê!

Rondika bes bibarîne.
Bangî xortên niştîman ke,
Li der û dora çiyân
Govendê xort kin.
Dest bidin hev keç û law.

Dayê!

menal hûrik - hûrik
Bi birîn û keseran
hatim kuştin.
Bi çekên kîmyewî,
Rêvingê rêka şehîdan

Bi soz û peyman,
Dayê,
Me sond xwarî
Bi gotina
Serok BARZANÎ
"Yan Kurdistan,
Yan neman!"

SIMKO

Berlina Rojava

02.01. 1989

**EZ
KURDISTAN IM**

Ez Kurdistan im
Ji serî heya binî
Ez serhildan im
Bi qetlîam im
Ez Kurdistan im

Hertim bi kuştin
Bi lêdan, talan
Ez bi zîndan im
Ez Kurdistan im

Ez Mahabad im, Barzan im
Dêrsim im, ez Zilan im
Hertim bi berxwedan im
Bi kuştin û ferman im
Ez Kurdistan im

Di zîkê dayka xwe de
Bi bomban brîndar im
Hatime şewitandin
Ez zaroka heft mehan im
Ez Kurdistan im

Min tî, birçî, bi sur û serme
Welat ji dijmin diparast
Xwediye Kurdên mîrxas
Û Pêşmergeên qehreman im
EZ KURDISTAN IM!

FERHAT GUNDÎ